

Klasa: UP/I 034-03/13-01/046
Urbroj: 580-04/74-2015-077
Zagreb, 17. srpnja 2015.

Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja na temelju članka 30. točke 2., članka 31. članka 58. stavka 1. točke 13. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», brojevi: 79/09 i 80/13) u upravnom postupku utvrđivanja sprječavanja, ograničavanja ili narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma, pokrenutom po službenoj dužnosti protiv udruženja poduzetnika Hrvatski ured za osiguranje, sa sjedištem u Zagrebu, Martićeva 73, te poduzetnika Euroherc osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 282, Croatia osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Miramarska 22, Croatia Lloyd d.d. za reosiguranje, sa sjedištem u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 62, HOK-osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Capraška 6, Izvor osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Trpinjska 9, Jadransko osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Listopadska 2, Sunce osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Trnjanska cesta 108, Triglav osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Antuna Heinza 4, Uniqa osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Planinska 13 A, Velebit osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Savska cesta 144a i Wiener osiguranje Vienna Insurance Group d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slovenska ulica 24, na temelju odluke Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja, u sastavu: Mladen Cerovac, mag.iur., predsjednik Vijeća, Vesna Patrlj, dipl.iur., zamjenica predsjednika Vijeća, Denis Matić, dipl.iur., mr.sc. Ljiljana Pavlic, dipl.oec. i mr.sc. Tatjana Peroković, dipl.oec., članovi Vijeća, sa 27. sjednice, održane 17. srpnja 2015., donosi sljedeće

RJEŠENJE

Utvrđuje se kako udruženje poduzetnika Hrvatski ured za osiguranje, sa sjedištem u Zagrebu, Martićeva 73, te poduzetnici Euroherc osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 282, Croatia osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Miramarska 22, Croatia Lloyd d.d. za reosiguranje, sa sjedištem u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 62, HOK-osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Capraška 6, Izvor osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Trpinjska 9, Jadransko osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Listopadska 2, Sunce osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Trnjanska cesta 108, Triglav osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Antuna Heinza 4, Uniqa osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Planinska 13 A, Velebit osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Savska cesta 144a, Wiener osiguranje Vienna Insurance Group d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slovenska ulica 24, nisu narušili tržišno natjecanje donošenjem odluke od 3. listopada 2013. o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja poduzetniku Generali osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Bani 110, odnosno da nema dokaza kako bi se navedena odluka mogla smatrati zabranjenim sporazumom u smislu članka 8. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja.

Obrazloženje

I. Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Agencija) je zaključkom klasa: UP/I 034-03/13-01/046, urbroj: 580-04/74-2013-002, od 19. prosinca 2013., temeljem članka 38. stavka 1. i članka 39. Zakona o zaštiti tržišnog natjecanja («Narodne novine», broj 79/09 i 80/13; dalje: ZZTN), pokrenula po službenoj dužnosti postupak protiv udruženja poduzetnika Hrvatski ured za osiguranje, sa sjedištem u Zagrebu, Martićeva 73 (dalje: HUO), te poduzetnika Euroherc osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 282 (dalje: Euroherc osiguranje), Croatia osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Miramarska 22 (dalje: osiguranje), Croatia Lloyd d.d. za reosiguranje, sa sjedištem u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 62 (dalje: Croatia Lloyd), HOK-osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Capraška 6 (dalje: HOK-osiguranje), Izvor osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Trpinjska 9 (dalje: Izvor osiguranje), Jadransko osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Listopadska 2 (dalje: Jadransko osiguranje), Sunce osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Trnjanska cesta 108 (dalje: Sunce osiguranje), Triglav osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Antuna Heinza 4 (dalje: Triglav osiguranje), Uniqa osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Planinska 13 A (dalje: Uniqa osiguranje), Velebit osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Savska cesta 144a (dalje: Velebit osiguranje), Basler osiguranje Zagreb d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Radnička cesta 37/b (dalje: Basler osiguranje), Wiener osiguranje Vienna Insurance Group d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Slovenska ulica 24 (dalje: Wiener osiguranje), radi utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma u smislu članka 8. ZZTN-a, u obliku odluke o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja poduzetniku Generali osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Bani 110.

U odnosu na Basler osiguranje, a s obzirom da isti više ne postoji jer je pripojen Uniqa osiguranju, Agencija je rješenjem klasa: UP/I 034-03/13-01/046, urbroj: 580-04/74-2015-076, od 17. srpnja 2015, obustavila postupak u odnosu na navedenog poduzetnika. Člankom 522. stavkom 3. Zakona o trgovačkim društvima («Narodne novine», broj: 111/93, 34/99, 121/99, 52/00, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11, 152/11, 111/12 i 68/13) propisano je kako je društvo preuzimatelj sveopći pravni slijednik pripojenog društva te time stupa u sve pravne odnose pripojenog društva. Stoga se sve radnje koje je Basler osiguranje poduzeo u ovom postupku te sva postupanja Basler osiguranja koja su u vezi s predmetom ovog postupka, imaju smatrati radnjama odnosno postupanjima Uniqa osiguranja.

1. Prethodno ispitivanje stanja na tržištu i pokretanje postupka

Agencija je zaključkom klasa: UP/I 034-03/13-01/046, urbroj: 580-04/74-2013-002, od 19. prosinca 2013., pokrenula postupak protiv udruženja poduzetnika HUO-a, te poduzetnika Euroherc osiguranje, Croatia osiguranje, Croatia Lloyd, HOK-osiguranje, Izvor osiguranje, Jadransko osiguranje, Sunce osiguranje, Triglav osiguranje, Uniqa osiguranje, Velebit osiguranje, Basler osiguranje i Wiener osiguranje, radi utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja sklapanjem zabranjenog sporazuma u smislu članka 8. ZZTN-a, u obliku odluke o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja poduzetniku Generali osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Bani 110 (dalje: Generali osiguranje).

Agencija je temeljem napisa u medijima, primjerice članka pod nazivom „Generaliju zabranili prodaju autoosiguranja“, objavljenom 4. listopada 2013. na internetskim stranicama Poslovnog dnevnika (www.poslovni.hr) i članka pod nazivom „SKANDAL Generaliju zabranili prodaju auto-osiguranja, žalit će se Europskoj komisiji“, objavljenom 4. listopada 2013. na internetskim stranicama Jutarnjeg lista (www.jutarnji.hr), utvrdila kako je HUO poduzetniku Generali osiguranje oduzeo ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja.

S obzirom na to da su navedeni tekstovi ukazivali na mogućnost da je HUO kao udruženje poduzetnika koji obavljaju djelatnost osiguranja kaznio jednog od svojih članova zbog spuštanja cijena obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti (dalje: AO osiguranje), a što bi moglo predstavljati povredu odredbi ZZTN-a, Agencija je sukladno odredbama članka 32. točke 1. ZZTN-a, u predmetu klase: 034-08/2013-01/196 provela prethodno ispitivanje stanja na mjerodavnom tržištu, kako bi utvrdila postoje li dostatne indicije za pokretanje postupka utvrđivanja narušavanja tržišnog natjecanja.

U tu svrhu, Agencija je dopisima od 4. listopada 2013., od Generali osiguranja i HUO-a zatražila dostavu odluke kojom se Generali osiguranju oduzima ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja, zapisnika sa sjednice Upravnog odbora HUO-a na kojoj je donesena navedena odluka i zapisnika sa svih sjednica Upravnog odbora HUO-a održanih u razdoblju od 1. srpnja 2013. pa do 4. listopada 2013., kao i očitovanje o razlozima zbog kojih je Generali osiguranju oduzeta ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja, a od HUO-a su još zatražene i preslike zakonskih i podzakonskih akata kojima su regulirane ovlasti HUO-a u svezi poslova koji se odnose na zelenu kartu osiguranja i procedure davanja i oduzimanja ovlasti za izdavanje zelene karte poduzetnicima koji obavljaju djelatnost osiguranja.

Agencija je 15. listopada 2013. zaprimila očitovanje Generali osiguranja u kojem je navedeni poduzetnik dao kratak prikaz trenutnog stanja na tržištu AO osiguranja i događaja koji su prethodili odluci Upravnog odbora HUO-a, te je u prilogu dostavio traženu dokumentaciju.

Generali osiguranje navodi kako su do 1. siječnja 2008., društva za osiguranje u Republici Hrvatskoj, koja se bave obveznim osiguranjima u prometu, bila dužna kao članice HUO-a, donijeti zajedničke uvjete osiguranja i premijski sustav s jedinstvenim osnovicama funkcionalne premije osiguranja za obvezna osiguranja u prometu. Nakon 1. siječnja 2008., prestankom važenja članka 68. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu («Narodne novine», broj: 151/05, 36/09, 75/09 i 76/13; dalje: ZOOP), stupio je na snagu članak 10. ZOOP-a, koji je trebao uvesti potpuno novi sustav donošenja uvjeta i premijskog sustava. Stoga je Generali osiguranje 4. veljače 2008. predao Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga (dalje: HANFA) prijedlog novog cjenika AO osiguranja. HANFA je tijekom cijele 2008. godine od Generali osiguranja tražila ispravke i dopune cjenika sve dok 8. siječnja 2009. Generali osiguranje nije povukao prijavu tog cjenika, i do 13. rujna 2013. nastavio primjenjivati stari cjenik.

Generali osiguranje nadalje navodi kako je danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji, na snagu stupio Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu («Narodne novine», broj 76/13) kojim se mijenja članak 10. stavak 1. ZOOP-a, na način da su društva za osiguranje dužna najkasnije 60 dana prije primjene promijenjenih uvjeta obavijestiti HANFU o istima, a prestaje obveza društava za osiguranje prema kojoj su bila dužna obavijestiti HANFU o tehničkoj podlozi koju upotrebljavaju pri izračunu cjenika premija obveznih osiguranja u prometu i to najkasnije 60 dana prije njihove primjene. Stoga je Generali osiguranje 14. rujna 2013. počeo primjenjivati novi cjenik AO osiguranja.

Nadalje, Generali osiguranje navodi kako su, prema mišljenju njegovih ovlaštenih aktuara elementi navedenog cjenika i tehničke osnove u skladu s pravilima struke osiguranja i aktuarske struke te omogućuju trajno ispunjavanje obveza društva za osiguranje iz ugovora o osiguranju, u skladu s odredbama ZOOP-a. Ovlašteni aktuari Generali osiguranja su temeljem provedene analize kvote šteta i troškova zaključili kako je navedeni cjenik profitabilan, te kako je premija koja se zaračunava po važećem cjeniku više nego dostatna za pokriće obveza preuzetih po ugovorima o osiguranju. Prema navodima Generali osiguranja novi cjenik se temelji na starom cjeniku koji je temeljen na segmentaciji, a

osiguranik može ostvariti i do 23% nižu cijenu u odnosu na prethodnu cijenu police. Dodatni popusti ovise o dobi i tipu osiguranika, povijesti šteta i načinu plaćanja.

Generali osiguranje nadalje navodi kako je vezano za promidžbene aktivnosti koje je taj poduzetnik proveo u svezi novog cjenika, HANFA na svojim internetskim stranicama 27. rujna 2013. objavila rješenje po kojem je Generali osiguranje odmah postupio i prilagodio svoje promidžbene aktivnosti.

U odnosu na odluku HUO-a kojom se Generali osiguranju oduzima ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja, Generali osiguranje navodi kako je ista donesena na 205. sjednici većinom glasova članova Upravnog odbora HUO-a koji se sastoji od predstavnika 16 osiguravajućih društava, a predstavnik Euroherc osiguranja ujedno je i predsjednik Upravnog odbora. Prema navodima Generali osiguranja, pojedini članovi odbora najviše su primjedbi imali na novi cjenik Generali osiguranja te njegove promidžbene aktivnosti budući da iste, po njihovom mišljenju, nisu u skladu s Kodeksom poslovne osiguravateljne i reosiguravateljne etike. Usporedbe radi, Generali osiguranje navodi kako je HANFA rješenjem od 20. listopada 2011. naložila Croatia osiguranju prekid objave određenih promidžbenih aktivnosti, ali kako navedene promidžbene aktivnosti Croatia osiguranja prema saznanjima Generali osiguranja nisu rezultirale sankcijama od strane Upravnog odbora HUO-a.

Agencija je 23. listopada 2013. zaprimila očitovanje HUO-a u kojem se u bitnome navodi kako je, sukladno odluci Upravnog odbora HUO-a sa 205. izvanredne sjednice održane 3. listopada 2013., Generali osiguranju oduzeta ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja, pri čemu HUO nije dao obrazloženje o konkretnim razlozima donošenja takve odluke.

HUO u svom očitovanju pojašnjava sastav Upravnog odbora HUO-a, te sustav zelene karte i svoju ulogu u tom sustavu, pri čemu ističe kako se odlukom o oduzimanju ovlasti Generali osiguranju za izdavanje zelene karte osiguranja ne zabranjuje prodaja te vrste osiguranja, već se uvodi određena vremenski ograničena „suspenzija“ ovlasti izdavanja zelene karte, kao jednog od dokaza postojanja osiguravateljnog pokrića, a koji dokument je potreban samo za neke države sustava zelene karte, dok za većinu država tog sustava, takav dokument nije potreban.

Agencija je 25. listopada 2013., putem elektroničke pošte zaprimila podnesak HUO-a kojim isti dostavlja odluku Upravnog odbora HUO-a, od 25. listopada 2013. kojom se stavlja izvan snage odluka o oduzimanju ovlasti Generali osiguranju za izdavanje zelene karte osiguranja.

S obzirom na to da HUO u svojim podnescima nije dostavio očitovanje o konkretnim razlozima zbog kojih je Generali osiguranju oduzeta ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja niti je naveo konkretne članke zakonskih i/ili podzakonskih akata (osim odredbe članka 15. Statuta HUO-a), na temelju kojih je HUO ovlašten određenom osiguravatelju oduzeti ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja, kao ni razloge koji mogu biti osnova za takvo oduzimanje ovlasti te propise koji reguliraju postupak oduzimanja ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja, Agencija je dopisom od 28. listopada 2013. zatražila dodatno očitovanje HUO-a o navedenom. Također, Agencija je navedenim dopisom zatražila i očitovanje o tome je li Generali osiguranje na bilo koji način povrijedio pravila vezana za poslovanje sa zelenom kartom osiguranja, je li u prošlosti HUO oduzeo ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja bilo kojem osiguravatelju, te očitovanje o razlozima zbog kojih je odlukom od 25. listopada 2013. HUO stavio izvan snage svoju odluku o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja Generali osiguranju.

Agencija je 13. studenog 2013. zaprimila očitovanje HUO-a u kojem se u bitnome ponavljaju zaključci Upravnog odbora HUO-a s 203. sjednice održane 19. rujna 2013., te se navodi kako je Upravni odbor HUO-a na navedenoj sjednici još jednom pozvao Generali osiguranje da se očituje na nepravilnosti koje su utvrđene na sjednici Povjerenstva za praćenje tržišta osiguranja od automobilske odgovornosti (dalje: Povjerenstvo) i to s osnova provođenja promidžbenih aktivnosti i izdanih polica osiguranja koje sadrže kumulirane popuste od nekoliko desetaka posto, a posebice s naglaskom na upitnu zakonsku usklađenost sadržaja i načina primjene cjenika premija i uvjeta AO osiguranja te njihovu usklađenost s osiguravateljskim pravilima i aktuarskim načelima imajući u vidu nužnost omogućavanja trajnog ispunjavanja svih obveza.

HUO nadalje navodi kako je na 204. sjednici Upravnog odbora HUO-a usvojeno novo izvješće Povjerenstva u kojem su sadržane određene tvrdnje glede postupanja Generali osiguranja uz obvezu da se o istom obavijeste mjerodavna tijela, dok je na 205. sjednici Upravnog odbora HUO-a održanoj 3. listopada 2013. ponovo razmatrano stanje na tržištu AO osiguranja kao i rješenje HANFE, klasa: UP/I-041-02/13-03/16, od 27. rujna 2013. kojim se Generali osiguranju nalaže da prestane s promidžbenim aktivnostima u dijelu koji se odnosi na navođenje popusta od 23% na cijenu police AO osiguranja. Na navedenoj sjednici je Upravni odbor HUO-a donio odluku o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte Generali osiguranju, te je od navedenog poduzetnika zatraženo da otkloni navedene nepravilnosti prema drugim sudionicima na tržištu, posebno osiguranicima. Također je ukazano da će se nakon utvrđivanja da su nepravilnosti otklonjene, Generali osiguranju vratiti ovlast za izdavanje zelene karte, a predsjednik Upravnog odbora HUO-a je predložio 31. listopada 2013. kao rok za otklanjanje nepravilnosti odnosno rok do kojeg traje navedena odluka te je naveo kako Upravni odbor HUO-a i prije tog datuma može anulirati predloženu mjeru.

U odnosu na upit Agencije je li Generali osiguranje na bilo koji način povrijedio pravila vezana za poslovanje sa zelenom kartom, HUO navodi kako je zelena karta osiguranja međunarodna karta AO osiguranja koju izdaje nacionalni ured za osiguranje kao dokaz o postojanju valjanog AO osiguranja na području država članica Sustava zelene karte osiguranja, te je stoga poslovanje sa zelenom kartom neodvojivo od poslovanja AO osiguranja. Prema navodima HUO-a ukoliko bi došlo do kršenja pravila vezanih uz AO osiguranje, ujedno/automatski bi se kršila i pravila vezana uz poslovanje sa zelenom kartom. HUO nadalje navodi kako je mjera oduzimanja ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja spominjana u ranijim raspravama u okviru HUO-a, ali ista nikad nije bila izrečena.

Nadalje, HUO navodi kako je na 205. sjednici Upravnog odbora HUO-a odlučeno da će se nakon utvrđivanja da su otklonjene nepravilnosti, Generali osiguranju vratiti ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja. S obzirom na to da je Generali osiguranje postupio sukladno odluci HUO-a od 3. listopada 2013. i nije izdavao zelenu kartu, nije davao izjave medijima i obustavio je nepropisne promidžbene aktivnosti te ih uskladio s mjerodavnim propisima, na 206. sjednici Upravnog odbora HUO-a održanoj 25. listopada 2013., navedena odluka o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja je stavljena van snage.

Agencija je izvršila uvid u dostavljene zapisnike sa 203., 204., 205. 206. sjednice Upravnog odbora HUO-a, koje su održane u razdoblju od 19. rujna do 25. listopada 2013., a na kojima se raspravljalo o promidžbenim aktivnostima Generali osiguranja vezano uz njegovu novu cjenovnu politiku te na kojima su donesene odluke o oduzimanju ovlasti Generali osiguranju za izdavanje zelene karte i odluke o stavljanju izvan snage navedene odluke.

Sastav i broj glasova članova Upravnog odbora HUO-a u listopadu 2013. godine prikazan je u tablici 1.

Tablica 1. Sastav Upravnog odbora HUO-a u listopadu 2013.

Naziv člana	Broj glasova
Koncern Agram	
- Euroherc osiguranje (1 glas)	
- Jadransko osiguranje (1 glas)	
- Sunce osiguranje (1 glas)	3
Grupa Croatia osiguranje	
- Croatia osiguranje (2 glasa)	
- Croatia Lloyd (1 glas)	3
HOK osiguranje	1
Izvor osiguranje	1
Triglav osiguranje	1
Generali osiguranje	1
Wiener osiguranje	1
Allianz Zagreb	1
Basler osiguranje Zagreb	1
Grawe Hrvatska	1
Uniq osiguranje	1
Velebit osiguranje	1
Merkur osiguranje	1
Ukupno	17

Izvor: podnesak HUO-a od 6. veljače 2014.

Obrada: AZTN

203. izvanredna sjednica Upravnog odbora HUO-a je održana 19. rujna 2013. Iz sadržaja zapisnika sa navedene sjednice, proizlazi kako se na istoj raspravljalo, u bitnome, o promidžbenim aktivnostima Generali osiguranja vezanim uz novu cjenovnu politiku tog poduzetnika. Također je navedena mogućnost sankcioniranja Generali osiguranja, odnosno od predsjednika HUO-a je traženo da citira odredbu Statua HUO-a koja se odnosi na mogućnost isključenja člana HUO-a.

Sedam dana kasnije, 26. rujna 2013., održana je 204. sjednica Upravnog odbora HUO-a. Na toj sjednici se o postupanju Generali osiguranja raspravljalo u okviru točke 6.

Iz sadržaja zapisnika s 205. izvanredne sjednice Upravnog odbora HUO-a, održane 3. listopada 2013., proizlazi kako je naglasak rasprave, u bitnome, stavljen na promidžbene aktivnosti Generali osiguranja. Nadalje se navodi kako je postupanje Generali osiguranja izazvalo „veliku i nepopravljivu štetu“ za sve članove HUO-a, a spominje se i mogućnost isključenja Generali osiguranja iz HUO-a. Predstavnik Generali osiguranja je u odnosu na određene nepravilnosti iz promidžbene kampanje naveo kako je Generali osiguranje odmah postupio po rješenju HANFE, izmijenio kampanju i istu nastavio.

Na kraju navedenog zapisnika se navodi kako g. [...] predlaže, citat: „...da se donese odluka o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte Generali osiguranju, a od Generali osiguranja da se zatraži da otkloni nepravilnosti prema drugim sudionicima na tržištu poglavito osiguranicima te da se nakon utvrđivanja da su nepravilnosti otklonjene da se Generalu vrati ovlast za izdavanje zelene karte“.

Za donošenje navedene odluke su glasali predstavnici Euroherca, Croatia osiguranja, Croatia Lloyd, HOK-osiguranja, Izvor osiguranja, Jadranskog osiguranja, Sunce osiguranja, Triglav osiguranja, Uniqa osiguranja i Velebit osiguranja, suzdržani su bili predstavnici Basler osiguranja i Wiener osiguranja, dok su protiv donošenja navedene odluke bili predstavnici Generali osiguranja i Grawe Hrvatska d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 5 (dalje: Grawe Hrvatska). Preostali članovi Upravnog odbora HUO-a, Allianz Zagreb d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Heinzlova 70 (dalje: Allianz Zagreb) i Merkur osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Ulica kneza Ljudevita Posavskog 31 (dalje: Merkur osiguranje) nisu nazočili navedenoj sjednici, s time da se Allianz Zagreb naknadno pisanim putem očitovao kako je protiv donošenja navedene odluke.

Agencija je izvršila uvid u odluku Upravnog odbora HUO-a od 3. listopada 2013. kojom se Generali osiguranju oduzima ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja do dana 31. listopada 2013., te utvrdila kako ista ne sadrži nikakvo obrazloženje.

Upravni odbor HUO-a, je na 206. sjednici održanoj 25. listopada 2013., donio odluku kojom se izvan snage stavlja odluka od 3. listopada 2013. kojom se Generali osiguranju oduzima ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja. Ni odluka od 25. listopada 2013. također ne sadrži nikakvo obrazloženje.

Agencija je utvrdila kako su dosadašnje okolnosti dostatne za pokretanje postupka Agencije po službenoj dužnosti radi utvrđivanja o tome može li se odluka Upravnog odbora HUO-a o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja Generali osiguranju, koja je donesena od strane tog udruženja poduzetnika, odnosno od strane tijela tog udruženja kojeg sačinjavaju predstavnici svih članova udruženja koji obavljaju djelatnost AO osiguranja, smatrati zabranjenim sporazumom u smislu članka 8. ZZTN-a, koji za cilj ili posljedicu ima narušavanje tržišnog natjecanja. Stoga je Vijeće na 160. sjednici, održanoj 19. prosinca 2013., donijelo odluku da postoje dostatne indicije za pokretanje postupka Agencije po službenoj dužnosti u smislu članka 38. stavka 1. i članka 39. ZZTN-a, a primjenom članka 8. ZZTN-a protiv Hrvatskog ureda za osiguranje te 12 poduzetnika članova Upravnog odbora HUO-a.

2. Stranke u postupku

2.1. HUO

Temeljem odredbi Zakona o osiguranju („Narodne novine“ broj 151/05, 87/08, 82/09, 54/13 i 94/14) i Statuta Hrvatskog ureda za osiguranje (dalje: Statut), HUO je pravna osoba koja u pravnom prometu s trećim osobama predstavlja udruženje društava za osiguranje kojeg čine njegovi članovi.

Člankom 3. Statuta HUO-a, propisano je kako je HUO neprofitna pravna osoba koja u pravnom prometu s trećim osobama predstavlja udruženje društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Sukladno odredbama članka 11. Statuta, članovi HUO-a mogu biti domaća i strana društva za osiguranje i reosiguranje koja imaju dozvolu za obavljanje poslova osiguranja u Republici Hrvatskoj. Člankom 43. stavkom 5. ZOOP-a propisano je kako društvo za osiguranje ne smije obavljati poslove obveznih osiguranja u prometu ako nije član HUO-a, iz čega proizlazi kako je članstvo u HUO-u obvezno za sve poduzetnike koji u Republici Hrvatskoj obavljaju poslove AO osiguranja.

Hrvatski ured za osiguranje obavlja za svoje članove poslove utvrđene Zakonom o osiguranju, ZOOP-om te drugim propisima, posebice:

- poslove nacionalnog ureda zelene karte osiguranja i druge poslove utvrđene međunarodnim sporazumima o osiguranju vlasnika vozila od odgovornosti za štete nanese trećim osobama,
- poslove predstavljanja i zastupanja interesa društava za osiguranje u međunarodnim institucijama,
- poslove vođenja Garancijskog fonda,
- poslove statistike osiguranja,
- poslove rješavanja pritužbi osiguranika odnosno oštećenih osoba,
- poslove izvansudskog rješavanja sporova između osiguranika odnosno ugovaratelja osiguranja odnosno potrošača i društava za osiguranje odnosno ponuditelja usluga osiguranja.

Također, HUO obavlja i druge poslove od općeg i zajedničkog interesa za djelatnost osiguranja.

HUO se financira od strane svojih članova, prema sljedećim kriterijima propisanim člankom 12. Statuta:

- 20% ukupnih troškova HUO-a dijeli se podjednako na sve članove,
- 65% ukupnih troškova HUO-a dijeli se na članove koji obavljaju djelatnost obveznih osiguranja u prometu, razmjerno njihovom udjelu u ukupno zaračunatoj bruto premiji ovih osiguranja ostvarenoj u razdoblju I-IX mjeseca tekuće godine.
- 15% ukupnih troškova dijeli se na članove razmjerno njihovom udjelu u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji svih ostalih neživotnih osiguranja i osiguranja života u razdoblju I-IX mjeseca tekuće godine

Tijela HUO-a su Skupština, Upravni odbor i direktor.

Člankom 15. Statuta HUO-a, propisano je kako pravo na imenovanje jednog člana Upravnog odbora ima:

- svako društvo za osiguranje koje se bavi osiguranjem od automobilske odgovornosti,
- društvo za reosiguranje koje je u protekloj poslovnoj godini, prije početka svakog novog mandatnog razdoblja, iskazalo najveću zaračunatu bruto premiju u poslovanju u Republici Hrvatskoj,
- društvo za osiguranje koje se ne bavi jednim od obveznih osiguranja u prometu a koje je u protekloj poslovnoj godini, prije početka mandatnog razdoblja, iskazalo najveću zaračunatu bruto premiju u poslovanju u Republici Hrvatskoj i koje nije povezana osoba u smislu Zakona o osiguranju s nekim od društava koje već ima predstavnika u Upravnom odboru temeljem drugih odredbi Statuta.

Društvo za osiguranje čiji je udjel u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji veći od 25% tržišta osiguranja ima pravo na dva člana u Upravnom odboru.

Predstavnici društva za osiguranje moraju biti članovi uprave društva ili od Uprave društva ovlašteni rukovodeći djelatnici.

Upravni odbor HUO-a, između ostalog:

- prihvaća godišnje izvješće o radu HUO-a i njegovih tijela,
- prihvaća godišnje izvješće o financijskom poslovanju HUO-a te završni račun, posebice za Garancijski fond,
- donosi na prijedlog direktora godišnji Program rada HUO-a te godišnji financijski proračun, posebice za Garancijski fond,

- usuglašava i proglašuje jedinstvene Uvjete i Temeljni premijski sustav za obvezna osiguranja propisana Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu na prijedlog nadležne komisije,
- daje ovlasti svom članu za izdavanje zelene karte osiguranja i pokreće postupak za oduzimanje te ovlasti.

Budući da se ZZTN na temelju članka 3. ZZTN-a primjenjuje na trgovačka društva, trgovca pojedinca, obrtnika i druge pravne i fizičke osobe, koje obavljajući gospodarsku djelatnost sudjeluju u proizvodnji i/ili prometu robe, odnosno pružanju usluga, Agencija je razmatrala položaj HUU-a s obzirom na značajke obavljanja djelatnosti te pravne osobe na tržištu, pri čemu je uzela u obzir i članak 8. stavak 1. ZZTN-a u kojem se kao zabranjeni sporazumi, između ostalih, navode i odluke udruženja poduzetnika. S obzirom na to da HUU predstavlja udruženje poduzetnika koji obavljaju djelatnost osiguranja, a poduzetnici koji obavljaju djelatnost AO osiguranja, dakle sudjeluju u prometu roba i usluga, su članovi Upravnog odbora HUU-a, nedvojbeno je da se odredbe ZZTN-a u konkretnom slučaju primjenjuju i na HUU.

2.2. Euroherc osiguranje

Poduzetnik Euroherc osiguranje - dioničko društvo za osiguranje imovine i osoba i druge poslove osiguranja, sa sjedištem u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 282, primarno obavlja djelatnost neživotnih osiguranja, u prvom redu AO osiguranja. Prema zaračunatoj bruto premiji AO osiguranja u 2013. godini ostvario je drugi najveći udio na tržištu. Vlasnički je povezan s Jadranskim osiguranjem i Sunce osiguranjem, te su sva tri poduzetnika dio koncerna Agram (četvrti član koncerna je Agram životno osiguranje d.d., Zagreb, no isti ne djeluje na tržištu AO osiguranja).

2.3. Jadransko osiguranje

Poduzetnik Jadransko osiguranje dioničko društvo, sa sjedištem u Zagrebu, Listopadska 2, primarno obavlja djelatnost neživotnih osiguranja, u prvom redu AO osiguranja. Prema zaračunatoj bruto premiji AO osiguranja u 2013. godini ostvario je treći najveći udio na tržištu. Vlasnički je povezan s Euroherc osiguranjem i Sunce osiguranjem, te su sva tri poduzetnika dio koncerna Agram.

2.4. Sunce osiguranje

Poduzetnik Sunce osiguranje dioničko društvo za osiguranje, sa sjedištem u Zagrebu, Trnjanska cesta 108, primarno obavlja djelatnost neživotnih osiguranja, u prvom redu djelatnost dobrovoljnog zdravstvenog osiguranja, na kojem tržištu je drugi najveći poduzetnik u Republici Hrvatskoj prema zaračunatoj bruto premiji u 2013. godini. Vlasnički je povezan s Euroherc osiguranjem i Jadranskim osiguranjem, te su sva tri poduzetnika dio koncerna Agram.

2.5. Croatia osiguranje

Poduzetnik Croatia osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Miramarska 22, registriran je za obavljanje životnih i neživotnih osiguranja. Prema zaračunatoj bruto premiji AO osiguranja u 2013. godini ostvario je najveći udio na tržištu. Croatia osiguranje kao matično društvo Grupe Croatia osiguranje ima većinski udio u sedam poduzetnika koji obavljaju djelatnost osiguranja, od kojih su dva sa sjedištem u Republici Hrvatskoj: Croatia Lloyd i Croatia zdravstveno osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Miramarska 22. Croatia osiguranje je u sastavu Adris Grupe.

2.6. Croatia Lloyd

Poduzetnik Croatia Lloyd d.d. za reosiguranje, sa sjedištem u Zagrebu, Ulica grada Vukovara 62, obavlja djelatnost reosiguranja imovine i osoba te ostale poslove vezane uz djelatnost reosiguranja. Ne obavlja djelatnost AO osiguranja. Croatia osiguranje je jedini dioničar Croatia Lloyd.

2.7. HOK-osiguranje

Poduzetnik Hrvatska osiguravajuća kuća - dioničko društvo za osiguranje, sa sjedištem u Zagrebu, Capraška 6, obavlja djelatnost neživotnih osiguranja, primarno djelatnost AO osiguranja.

2.8. Izvor osiguranje

Poduzetnik Izvor osiguranje dioničko društvo za poslove neživotnog osiguranja, sa sjedištem u Zagrebu, Trpinjska 9, obavlja djelatnost neživotnih osiguranja od 1. siječnja 2011., primarno djelatnost AO osiguranja.

2.9. Triglav osiguranje

Poduzetnik Triglav osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Antuna Heinza 4, obavlja djelatnost životnih i neživotnih osiguranja. Većinu prihoda ostvaruje od djelatnosti neživotnog osiguranja, u prvom redu AO osiguranja. Dio je Triglav Grupe koja posluje u sedam država jugoistočne Europe.

2.10. Velebit osiguranje

Poduzetnik Velebit osiguranje dioničko društvo za poslove neživotnog osiguranja, sa sjedištem u Zagrebu, Savska cesta 144a, obavlja djelatnost neživotnih osiguranja, primarno djelatnost AO osiguranja. Kapitalno je povezan sa poduzetnikom Velebit životno osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Savska cesta 144a, te je dio Sava Re Grupe koja posluje u šest država regije.

2.11. Uniq osiguranje

Poduzetnik Uniq osiguranje d.d., sa sjedištem u Zagrebu, Planinska 13 A, obavlja djelatnost životnih i neživotnih osiguranja. U rujnu 2014. godine, Uniq osiguranju je pripojen poduzetnik Basler osiguranje. Uniq osiguranje je dio Uniq Grupe koja posluje u 19 europskih država.

2.12. Wiener osiguranje

Poduzetnik Wiener osiguranje Vienna Insurance Group dioničko društvo za osiguranje, sa sjedištem u Zagrebu, Slovenska ulica 24, obavlja djelatnost životnih i neživotnih osiguranja. Wiener osiguranje je nastalo pripajanjem poduzetnika Helios Vienna Insurance Group d.d., Zagreb, poduzetniku Kvarner Vienna Insurance Group d.d., Zagreb. Dio je Vienna insurance grupe koja posluje u 24 zemlje središnje i istočne Europe.

3. Primijenjeni propisi

Agencija je u provedbi predmetnog upravnog postupka primijenila odredbe ZZTN-a, Uredbe o načinu utvrđivanja mjerodavnog tržišta («Narodne novine», broj: 9/11; dalje: Uredba o mjerodavnom tržištu), Uredbu o skupnom izuzeću horizontalnih sporazuma između poduzetnika («Narodne novine», broj: 72/2011; dalje: Uredba o horizontalnim sporazumima), Uredbu o skupnom izuzeću sporazuma o osiguranju («Narodne novine», broj 78/11; dalje Uredba o sporazumima u osiguranju), Uredbe o sporazumima male vrijednosti («Narodne novine», broj: 9/11). U dijelu kojim se uređuju pitanja provedbe postupka pred Agencijom koji nije propisan odredbama ZZTN-a, kao posebnog zakona, u smislu članka 35. stavka 1. ZZTN-a te članka 3. stavka 1. Zakona o općem upravnom postupku («Narodne novine», broj: 47/09; dalje: ZUP), Agencija je primijenila odredbe ZUP-a.

Također, Agencija je izvršila uvid u Zakon o osiguranju kojim se uređuje djelatnost osiguranja općenito, te ZOOP, kojim se, između ostalog, pobliže uređuje obavljanje djelatnosti AO osiguranja.

Člankom 74. ZZTN-a propisano je kako se u primjeni ZZTN-a, a osobito u slučajevima postojanja pravnih praznina ili dvojbi pri tumačenju propisa, u skladu s člankom 1. Ugovora o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj uniji («Narodne novine – Međunarodni ugovori» broj 2/12), primjenjuju se na odgovarajući način kriteriji koji proizlaze iz primjene pravila o tržišnom natjecanju u Europskoj uniji.

Sukladno navedenom, cjelokupna pravna stečevina Europske unije (acquis communautaire), koju čini primarno i sekundarno zakonodavstvo Europske unije, ali i sudska praksa, prvenstveno praksa Suda EU, važan je interpretativni instrument za primjenu hrvatskih propisa o zaštiti tržišnog natjecanja u slučaju pravnih praznina ili dvojbi u tumačenju tih propisa.

Stoga je Agencija izvršila uvid u Priopćenje Europske komisije Smjernice o primjeni članka 101. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na horizontalne sporazume o suradnji (Službeni list C 11, od 14. siječnja 2011; dalje: Smjernice o horizontalnim sporazumima) i Priopćenje Europske komisije – Obavijest – Smjernice za primjenu članka 81. stavka 3. Ugovora o osnivanju EZ (koji odgovara članku 101. stavku 3. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije; Službeni list C 101, od 27 siječnja 2004.; dalje: Smjernice). Prijevodi navedenih smjernica na hrvatski jezik nalaze se na internetskim stranicama Agencije: www.aztn.hr, pod naslovom Tržišno natjecanje, podnaslov Izvori prava EU – Prijevodi na hrvatski.

Agencija je također izvršila uvid u presude Općeg suda (engl. General Court, raniji naziv: Court of First Instance – CFI) i Suda EU (engl: European Court of Justice - ECJ) u sljedećim predmetima:

- Presuda suda EU u združenim predmetima C-359/95P i 379/95P *Commission and France vs. Ladbroke Racing*;
- Presuda Općeg suda u predmetu T-513/93 *Consiglio Nazionale degli Spedizionieri Doganali v Commission of the European Communities*;

Navedene odluke dostupne su na internetskoj stranici <http://eur-lex.europa.eu>.

4. Mjerodavno tržište

Prema odredbi članka 7. ZZTN-a, mjerodavno tržište određuje se kao tržište određene robe i/ili usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti poduzetnika na određenom zemljopisnom području.

Mjerodavno tržište, sukladno odredbi članka 4. Uredbe o mjerodavnom tržištu, utvrđuje se na način da se utvrdi njegova proizvodna dimenzija (mjerodavno tržište u proizvodnom smislu) i zemljopisna dimenzija (mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu).

Sukladno članku 5. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu obuhvaća sve proizvode za koje potrošači smatraju da su međusobno zamjenjivi s obzirom na njihove bitne značajke, cijenu ili način uporabe, odnosno navike potrošača.

Prema članku 6. Uredbe o mjerodavnom tržištu, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća zemljopisno područje na kojem poduzetnici sudjeluju u ponudi ili nabavi proizvoda.

Agencija je izvršila uvid u ZOOP gdje se člankom 2. određuju vrste obveznih osiguranja u prometu. Obvezna osiguranja u prometu sukladno čl. 2 ZOOP-a dijele se na:

- osiguranje putnika u javnom prometu od posljedica nesretnog slučaja,
- osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vozila od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama (u daljnjem tekstu: osiguranje od automobilske odgovornosti),
- osiguranje zračnog prijevoznika, odnosno operatora zrakoplova od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama i putnicima,
- osiguranje vlasnika, odnosno korisnika brodice na motorni pogon, odnosno jahte od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama.

Člankom 4. ZOOP-a određeni su uvjeti sklapanja i obnove AO osiguranja te je propisano da je vlasnik prijevoznog sredstva dužan za osiguranja iz članka 2. stavka 1. ZOOP-a, prije uporabe prijevoznog sredstva u prometu, sklopiti ugovor o osiguranju te ga obnavljati sve dok je prijevozno sredstvo u prometu.

Nadalje, člankom 22. ZOOP-a propisana je obveza sklapanja ugovora o osiguranju te je navedeno kako je vlasnik vozila dužan sklopiti ugovor o osiguranju od odgovornosti za štetu koju uporabom vozila može nanijeti trećim osobama (osiguranje od automobilske odgovornosti) zbog smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari, kao i štetu zbog smrti, tjelesne ozljede, narušavanja zdravlja, uništenja ili oštećenja stvari putnika u vozilu kojim je prouzročena šteta. Štete pokrivene navedenim ugovorom o osiguranju su štete nastale od vozila koja se kreću javnim cestama i ostalim površinama na kojima se odvija promet, a koja podliježu obvezi registracije te po propisima o registraciji moraju imati prometnu dozvolu.

Iz svega navedenog proizlazi kako su obveznici osiguranja od automobilske odgovornosti svi korisnici motornih vozila (osobni i kombinirani automobili, teretni automobili, autobusi i slična vozila, traktori, radni strojevi, mopedi, motocikli i slična vozila te priključna vozila) koji prometuju na teritoriju Republike Hrvatske te je stoga iznimna važnost ove vrste osiguranja za sva osiguravajuća društva koja posluju u Republici Hrvatskoj. Također, važnost ove vrste osiguranje ogleda se i u postojanju garancijskog fonda čiji su članovi sva društva za osiguranje koja pružaju uslugu obveznog osiguranja a koji je osnovan u svrhu zaštite žrtava prometnih nesreća uzrokovanih neosiguranim, nepoznatim motornim vozilima, vozilima osiguranih kod društava za osiguranje u stečaju odnosno u slučaju štete koje oštećene osobe nisu mogle naplatiti zbog razloga za prestanak društva za osiguranje (obvezna osiguranja u prometu). Društva za osiguranje koja obavljaju poslove obveznog osiguranja

dužna su uplaćivati doprinos za Garancijski fond razmjerno premiji ili broju rizika ostvarenoj u određenoj vrsti obveznog osiguranja u tekućoj godini.

U predmetnom slučaju odluka Upravnog odbora HUO-a od 3. listopada 2013. u kojoj se poduzetniku Generali osiguranje oduzima ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja do dana 31. listopada 2013. odnosila se na osiguranja vozila od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama njihovom uporabom prema uvjetima koji su propisani u posjećenoj zemlji, te jamstvo oštećenim osobama da će im u slučaju nezgode šteta biti nadoknađena u skladu s nacionalnim pravom te zemlje. Nadalje, osiguravajuća društva, slijedom prenesenih ovlasti HUO-a izdaju međunarodnu kartu osiguranja motornih vozila, odnosno zelenu kartu, koja je službeno priznata od strane vlasti država članica Sustava zelene karte kao dokaz o obveznom osiguranju od građanske odgovornosti za štete nastale uporabom motornog vozila naznačenog u tom dokumentu.

Nastavno na gore izneseno, mjerodavno tržište u proizvodnom smislu Agencija je utvrdila kao tržište obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti (AO osiguranje) imajući u vidu činjenicu da se odluka HUO-a od 3. listopada 2013. odnosila na oduzimanje ovlasti izdavanja zelene karte osiguranja poduzetniku Generali osiguranje koja predstavlja dokaz postojanja osiguravateljnog pokrića za štete nastale uporabom motornih vozila u stranim zemljama.

U smislu odredbe članka 6. Uredbe o mjerodavnom tržištu, Agencija je mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu odredila kao teritorij Republike Hrvatske iz razloga što poduzetnici, članovi HUO-a, obavljaju djelatnost obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti, odnosno izdaju zelenu kartu osiguranja na cjelokupnom teritoriju Republike Hrvatske.

4.1. Pregled stanja na tržištu obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti

Kronološki pregled zakonskih promjena vezanih uz promjenu uvjeta i cjenika premija obveznog osiguranja može se podijeliti na tri razdoblja:

a) Tržište AO osiguranja do 1. siječnja 2008. godine

Zbog posebnog javnog interesa i iznimne važnosti ove vrste osiguranja ono je do 1. siječnja 2008. bilo pod posebnom regulacijom i nadzorom neovisnog regulatora (HANFA) te na tržištu nije bilo autonomnog ponašanja poduzetnika već su osiguravajuća društava koja su se bavila ovom vrstom osiguranja poslovala unutar unaprijed utvrđenog pravnog okvira. Naime, osnovna funkcija AO osiguranja je zaštita oštećenih u prometu i zaštita imovine osiguranika od odgovornosti za štetu koju počini upravljanjem vozila. Sukladno ZOOP-u društva za osiguranje u Republici Hrvatskoj, koja se bave obveznim osiguranjima u prometu, bila su dužna, kao članice HUO-a, donijeti zajedničke uvjete osiguranja i premijski sustav s jedinstvenim osnovicama funkcionalne premije osiguranja za obvezna osiguranja u prometu. Društva su prije primjene zajedničkih uvjeta i premijskog sustava bila dužna dobiti odobrenje HANFA-e, koja je odobrenje davala nakon ispitivanja sukladnosti uvjeta osiguranja i premijskog sustava s propisima koji uređuju oblikovanje tehničkih pričuva u skladu s aktuarskim načelima i pravilima struke. Sukladno odredbi čl. 68. ZOOP-a, HUO je bio dužan, nakon dobivanja odobrenja od strane HANFA-e, objaviti zajedničke uvjete i zajednički premijski sustav najkasnije 30 dana prije početka primjene. Nastavno, HANFA je imala ovlaštenje da samostalno donese obvezujuće zajedničke uvjete i premijski sustav s jedinstvenim osnovicama funkcionalne premije, ako na osnovi tehničkih rezultata poslovanja društava za osiguranje procijeni potrebnim, odnosno ako društva ne primjenjuju proceduru donošenja zajedničkih uvjeta i premijskog sustava kako je propisano čl. 68. ZOOP-a. Ovakvim načinom izračuna, cijene polica AO osiguranja između osiguravajućih društava

razlikovala su se jedino u odnosu na režijski dodatak (dio premije koji služi za pokrivanje troškova poslovanja osiguravajućih društava), dok je iznos funkcionalne premije kod svih osiguravajućih društava bio isti.

Gore navedeno potvrdila je i HANFA u očitovanju Agenciji od 3. studenog 2008. u predmetu Agencije, klasa: UP/I 030-02/2008-01/50, gdje se za spomenuto razdoblje navodi kako su društva za osiguranje koja su imala dozvolu za obavljanje poslova obveznih osiguranja u prometu i bila su u članstvu HUU-a, su prema odredbama članka 68. ZOOP-a bila dužna te poslove osiguranja obavljati temeljem zajedničkih uvjeta osiguranja i premijskog sustava s jedinstvenim osnovicama funkcionalne premije osiguranja za vrste obveznih osiguranja u prometu. Društva su prije primjene zajedničkih uvjeta osiguranja i premijskog sustava dobila odobrenje od HANFA-e, a za koje je, kako je istim člankom ZOOP-a i propisano, zahtjev HANFA-i podnio HUU, te ih je bio u obvezi objaviti najkasnije 30 dana prije početka primjene. Ova obveza propisana člankom 68. ZOOP-a je prestala važiti na dan 31. prosinca 2007., primjenom članka 71. stavka 3. istog Zakona.

b) Tržište AO osiguranja u razdoblju od 1. siječnja 2008. do 1. srpnja 2013.

Od 1. siječnja 2008. godine prestaje važiti odredba članka 68. ZOOP-a te od tada ostaje na snazi sustav samostalnog izvještavanja prema HANFA-i od strane društva za osiguranje, odnosno ostaje na snazi odredba članka 10. ZOOP-a temeljem koje je društvo za osiguranje dužno obavijestiti HANFU o uvjetima osiguranja i tehničkoj podlozi koju upotrebljava pri izračunu cjenika premija osiguranja, najkasnije 60 dana prije njihove primjene. Cilj obavještavanja HANFA-e je omogućavanje HANFA-i provjeru jesu li uvjeti i cjenici premija osiguranja sukladni zakonskim propisima, aktuarskim načelima i pravilima struke. Osiguravajuće društvo dužno je oblikovati premije osiguranja na temelju aktuarskih metoda i načela tako da omogućuju trajno ispunjavanje svih obveza društva za osiguranje iz ugovora o osiguranju uključujući i formiranje dostatnih tehničkih pričuva za navedeno osiguranje. Time su formalno-pravno nastupili uvjeti kojima se tržište liberalizira u dijelu uvjeta i cjenika premija osiguranja. HUU od 1. siječnja 2008. ne sudjeluje u izradi cjenika premija osiguranja te nema obvezu objavljivanja zajedničkih uvjeta i premijskog sustava.

Navedeno odgovara očitovanju HANFA-e od 3. studenog 2008. zaprimljeno u predmetu Agencije, klasa: UP/I 030-02/2008-01/50 u kojem se navodi kako od 01. siječnja 2008. svako društvo poslove obveznog AO osiguranja treba raditi temeljem vlastitih uvjeta osiguranja i cjenika premijskog sustava, pod uvjetom da isti budu sukladni zakonskim propisima, aktuarskim načelima i pravilima struke. Sukladno odredbi članka 10. stavka 1. ZOOP-a društva za osiguranje koja imaju dozvolu za obavljanje poslova obveznih osiguranja u prometu dužna su obavijestiti HANFA-u, najkasnije 60 dana prije primjene, o uvjetima osiguranja i tehničkoj podlozi koju su upotrijebila pri izračunu cjenika premija osiguranja za obvezna osiguranja u prometu, a sve u svrhu provjere sukladnosti sa zakonskim propisima, aktuarskim načelima i pravilima struke. Iako su društva navedenu obvezu mogla izvršiti i ranije od 60 dana prije 1. siječnja 2008., ni jedno od društava nije HANFA-i dostavilo propisanu dokumentaciju do studenog 2007. HANFA je zbog sprječavanja da se zbog nedostavljanja vlastitih cjenika od strane društva za osiguranje u pitanje dovede sustav obveznih osiguranja u prometu, 12. listopada 2007. inicirala održavanje sastanka sa predstavnicima društava za osiguranje, HUU-a i Udruge za zaštitu potrošača te je 15. listopada 2007. izdala i Priopćenje društvima za osiguranje kojim je navedena društva pozvala na ispunjavanje zakonske obveze dostave vlastitih cjenika najkasnije do 1. studenog 2007. S obzirom na to da su zajednički uvjeti osiguranja i premijskog sustava bili na snazi i bili odobreni od strane HANFA-e, do obveze usvajanja vlastitih cjenika, u svrhu ispunjavanja zakonskih odredbi članka 4. i članka 10. ZOOP-a, društvima je pružena mogućnost usvajanja zajedničkih uvjeta osiguranja i premijskog sustava kao vlastitih do donošenja novih

diferenciranih cjenika. Sva društva za osiguranje, odnosno njih 14 iskoristila su tu mogućnost i do 1. studenog 2007. dostavila HANFA-i 52 cjenika, te su od 1. siječnja 2008. navedene uvjete i premijski sustav primjenjivale kao vlastiti.

Sukladno novim uvjetima na tržištu AO osiguranja, odnosno njegovoj liberalizaciji, dva su poduzetnika (Generali osiguranje 4. veljače 2008. i Allianz Zagreb 6. veljače 2008.) predala HANFA-i prijavu novih uvjeta i premijskog sustava za AO osiguranje. HANFA je sukladno odredbi članka 10. stavka 2. ZOOP-a, za oba osiguravajuća društva izrekla mjere za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti i nepravilnosti. Navedena društva nisu smjela započeti sa primjenom novih diferenciranih cjenika sve dok utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti ne budu otklonjene. Tijekom cijele 2008., Generali je dostavljao očitovanja, obrazloženja, ispravke i dopune dokumentacije temeljem zahtjeva HANFA-e da bi 8. siječnja 2009. odlučio povući prijavu novog cjenika. Dana 26. siječnja 2009., HANFA potvrđuje stari cjenik (u primjeni do 4. veljače 2008.) koji je Generali koristio sve do 13. rujna 2013. Allianz Zagreb je od primjene novog diferenciranog cjenika odustao 24. prosinca 2008. uslijed činjenice da je Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju od 1. siječnja 2009. uvedena naknada Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje u visini od 10% naplaćene funkcionalne premije, što je bila činjenica koju nije bilo moguće zanemariti budući da je takva promjena imala značajan utjecaj na temeljnu pretpostavku, o dostatnosti premije za ispunjavanje svih obveza iz ugovora o osiguranju.

c) Tržište AO osiguranja u razdoblju nakon 1. srpnja 2013.

Danom pristupanja Republike Hrvatske Europskoj uniji (dalje: EU), na snagu stupa Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu («Narodne novine», broj: 76/13) kojim se mijenja članak 10. stavak 1. Sukladno izmijenjenom ZOOP-u osiguravajuća društva dužna su najkasnije 60 dana prije primjene promijenjenih uvjeta obavijestiti HANFA-u o istima, a prestaje obveza društava za osiguranje po kojim su društva bila dužna obavijestiti HANFA-u o tehničkoj podlozi koju upotrebljavaju pri izračunu cjenika premija obveznih osiguranja u prometu i to najkasnije 60 dana prije njihove primjene.

Zaključno, nakon pristupanja EU za razliku od prethodnog razdoblja osiguravajuća društva koja posluju u Republici Hrvatskoj moraju jedino obavijestiti HANFA-u o promijeni uvjeta osiguranja 60 dana prije početka njihove primjene, isključivo u svrhu provjere jesu li novi cjenici usklađeni s pozitivnim propisima Republike Hrvatske, a prestaje obveza HANFA-e vezano uz provjeru usklađenosti cjenika s aktuarskim načelima i pravilima struke.

4.2. Analiza zaprimljenih podataka

Agencija je provela prethodno ispitivanje stanja na tržištu kako bi dobila uvid o sudionicima tržišta, tržišnoj snazi poduzetnika te trendovima prisutnim na tržištu AO osiguranja. Dana 3. rujna 2014., Agencija je posjetila internetske stranice HUO-a (<http://www.huo.hr>) te izvršila uvid u godišnja statistička izvješća izdana od strane HUO-a pod nazivom «Izvješće o tržištu obveznih osiguranja u prometu s posebnim osvrtom na osiguranje od automobilske odgovornosti» za 2012. i 2013., te je izračunala tržišne udjele osiguravatelja u odnosu na dva parametra: zaračunata bruto premija i broj izdanih policia AO osiguranja. Navedeni podaci prikazani su u tablicama 1. i 2.

Tablica 2. Broj izdanih policia AO osiguranja i zaračunata bruto premija osiguranja u 2012. na teritoriju Republike Hrvatske

R.br.	Osiguravajuća društva	Broj izdanih policia	Tržišni udjel (%)	Zaračunata bruto premija (u kn, bez PDV-a)	Tržišni udjel (%)
1.	Croatia osiguranje d.d.	539.017	27,95	785.532.949	26,94
2.	Euroherc osiguranje d.d.	454.695	23,58	652.633.106	22,39
3.	Jadransko osiguranje d.d.	305.710	15,85	446.717.972	15,32
4.	Allianz Zagreb d.d.	162.217	8,41	273.208.032	9,37
5.	Wiener VIG d.d.	90.462	4,69	145.754.707	5,00
6.	HOK osiguranje d.d.	81.100	4,21	135.672.265	4,65
7.	Triglav osiguranje d.d.	70.024	3,63	106.996.827	3,67
8.	Basler osiguranje Zagreb d.d.	60.763	3,15	93.111.853	3,19
9.	Generali osiguranje d.d.	43.361	2,25	74.093.887	2,54
10.	Grawe Hrvatska d.d.	34.763	1,80	50.394.412	1,73
11.	Uniqa osiguranje d.d.	31.542	1,64	54.878.290	1,88
12.	Velebit osiguranje d.d.	23.387	1,21	43.175.566	1,48
13.	Sunce osiguranje d.d.	18.436	0,96	30.742.025	1,05
14.	Izvor osiguranje d.d.	12.717	0,66	22.478.419	0,77
15.	Ukupno	1.928.194	100,00	2.915.390.310	100,00

Izvor: Izvješće o tržištu obveznih osiguranja u prometu s posebnim osvrtom na osiguranje od automobilske odgovornosti za 2012. godinu (<http://www.huo.hr>)

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Tablica 3. Broj izdanih policia AO osiguranja i zaračunata bruto premija osiguranja u 2013. na teritoriju Republike Hrvatske

R.br.	Osiguravajuća društva	Broj izdanih policia	Tržišni udjel (%)	Zaračunata bruto premija (u kn, bez PDV-a)	Tržišni udjel (%)
1.	Croatia osiguranje d.d.	527.104	27,18	779.046.449	26,41
2.	Euroherc osiguranje d.d.	453.916	23,41	652.864.041	22,13
3.	Jadransko osiguranje d.d.	303.397	15,64	447.073.096	15,16
4.	Allianz Zagreb d.d.	163.605	8,44	276.296.032	9,37
5.	Wiener VIG d.d.	86.647	4,47	140.286.123	4,76
6.	HOK osiguranje d.d.	83.025	4,28	142.146.832	4,82
7.	Triglav osiguranje d.d.	71.877	3,71	110.239.089	3,74
8.	Generali osiguranje d.d.	62.598	3,23	98.935.152	3,35
9.	Basler osiguranje Zagreb d.d.	61.396	3,17	95.400.131	3,23
10.	Grawe Hrvatska d.d.	39.017	2,01	57.669.082	1,95
11.	Uniqa osiguranje d.d.	30.085	1,55	51.241.508	1,74
12.	Velebit osiguranje d.d.	25.788	1,33	46.458.796	1,57
13.	Sunce osiguranje d.d.	16.957	0,87	28.382.969	0,96
14.	Izvor osiguranje d.d.	13.981	0,72	23.881.072	0,81
15.	Ukupno	1.939.393	100,00	2.949.920.372	100,00

Izvor: Izvješće o tržištu obveznih osiguranja u prometu s posebnim osvrtom na osiguranje od automobilske odgovornosti za 2013. godinu (<http://www.huo.hr>)

Obrada: Agencija za zaštitu tržišnog natjecanja

Na mjerodavnom tržištu AO osiguranja na teritoriju Republike Hrvatske u 2012. i 2013. djelovalo je četrnaestoro (14) poduzetnika (HANFA je 16. svibnja 2012. odobrila spajanje poduzetnika Kvarner d.d. i Helios d.d. u novo društvo, Wiener osiguranje Vienna Insurance Group d.d. čime se broj društava koje se bave poslovima AO osiguranja sveo na četrnaest). Ukupni prihod svih osiguravatelja na mjerodavnom tržištu ostvaren od zaračunate bruto premije u promatranom razdoblju je stabilan i kreće se u iznosu nešto većem od 2,9 milijardi kuna godišnje s više od 1.9 milijuna izdanih policia AO osiguranja godišnje.

Pojedinačni prihodi osiguravatelja, kao i broj izdanih policia AO osiguranja također su stabilni u analiziranom razdoblju. Vodeći osiguravatelj sa tržišnim udjelom od 27% u segmentu izdanih policia AO osiguranja i 26% u segmentu zaračunate bruto premije u obje promatrane

godine je poduzetnik Croatia osiguranje. Drugi je poduzetnik Euroherc osiguranje sa ostvarenim tržišnim udjelom od 23% u kategoriji izdanih polica osiguranja i 22% u kategoriji zaračunate bruto premije obje godine, dok je treći poduzetnik Jadransko osiguranje sa tržišnim udjelom od 15% u obje kategorije u analiziranim razdobljima. Navedena trojica osiguravatelja ukupno ostvaruju preko 65% tržišnog udjela u kategoriji izdanih polica AO osiguranja te preko 60% u kategoriji zaračunate bruto premije. Također, valja napomenuti da dvoje od prvih troje osiguravatelja, Euroherc osiguranje i Jadransko osiguranje zajedno sa poduzetnikom Sunce osiguranje čine koncern Agram (četvrti član koncerna Agram je Agram životno osiguranje d.d., no isti ne djeluje na tržištu AO osiguranja) te skupno ostvaruju blizu 40% tržišnog udjela u obje kategorije.

Podatke za 2014. Agencija je također dobila uvidom u statistička izvješća objavljenim na internetskoj stranici HUI-a, za razdoblje IV. tromjesjeće 2014. Ukupno zaračunata bruto premija u 2014. sukladno gore navedenom izvoru, iznosila je 2.357.112.780 kuna, dok je broj izdanih polica AO osiguranja iznosio 1.969.987 (nisu dostupni podaci po pojedinim osiguravateljima). Ukoliko navedeno usporedimo s 2013. u kojoj je zaračunata bruto premija iznosila 2.949.920.372 uz 1.939.393 izdanih polica AO osiguranja, vidljivo je kako je došlo do pada ukupno zaračunate bruto premije u iznosu od 592.807.591 kune odnosno za 20,1%. Istovremeno je primjetan porast broja izdanih polica AO osiguranja u 2014. u odnosu na 2013. u iznosu od 30.594 police AO osiguranja odnosno za 1,6%. Ukoliko analiziramo prosječnu zaračunatu bruto premiju, ista je u 2012. iznosila 1511,98 kn, dok je u 2013. zabilježen porast od 0,60% te je ista iznosila 1521,05 kn. Prema posljednjim dostupnim podacima objavljenim na internetskoj stranici HUI-a, prosječna zaračunata bruto premija u 2014. godini iznosila je 1196,51 kn, a što je pad od 21,34% u odnosu na prosječno zaračunatu bruto premiju u 2013. godini.

S obzirom na sve navedeno može se zaključiti kako je u 2014. došlo do daljnjeg jačanja tržišnog natjecanja na tržištu osiguranja od automobilske odgovornosti koje je rezultirao padom zaračunate bruto premije obveznog AO osiguranja, odnosno smanjenjem cijena AO osiguranja uz istovremeni blagi porast broja ugovorenih polica osiguranja, a navedeno se očituje u padu prosječno zaračunate bruto premije u 2014. u odnosu na 2013.

Zaključno, iz provedene analize mjerodavnog tržišta i očitovanja HANFE kao posebnog i neovisnog regulatora, Agencija je utvrdila kako su cijene premija obveznog AO osiguranja do ulaska Republike Hrvatske u EU bile ujednačene. Iako je formalno pravno nakon 1. siječnja 2008. postojala mogućnost primjene segmentiranog cjenika AO osiguranja u praksi je takvo stanje nastupilo danom ulaska Republike Hrvatske u EU, odnosno 1. srpnja 2013. Do tog razdoblja cjenici AO osiguranja međusobno su se razlikovali jedino u dijelu režijskog dodatka dok je osnovica funkcionalne premije za sva osiguravajuća društva koja su u Republici Hrvatskoj obavljala poslove AO osiguranja bila identična. Prema dostupnim podacima za 2014. na mjerodavnom tržištu došlo je do pune liberalizacije koja se prije svega ogleda u padu zaračunate bruto premije obveznog AO osiguranja, s naglaskom blagog porasta broja ugovorenih polica AO osiguranja, te padu prosječne zaračunate bruto premije u iznosu od 21%.

5. Očitovanja zaprimljena tijekom postupka

Kako bi utvrdila sve relevantne činjenice, Agencija je zatražila očitovanja i dokumentaciju od stranaka u postupku, prvenstveno očitovanje o razlozima zbog kojih je Generali osiguranju 3. listopada 2013. oduzeta ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja.

Euroherc osiguranje, Jadransko osiguranje i Sunce osiguranje su dostavili istovjetna očitovanja zaprimljena u Agenciju u razdoblju od 30. siječnja do 4. veljače 2014. U istima se u bitnome navodi kako su navedeni poduzetnici glasali za donošenje odluke o privremenom oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte Generali osiguranju razvidni zbog kršenja odredbi zakona Republike Hrvatske, i Kodeksa poslovne osiguravateljne i reosiguravateljne etike, te postupanja protivno ekonomskim načelima, pravilima struke osiguranja, aktuarske struke, poslovnim običajima i poslovnom moralu. Navedeno se ogleda u činjenici nezakonitog i nepravilnog načina provođenja promidžbenih aktivnosti od 14. rujna 2013., a što potvrđuje ne samo Rješenje HANFE klasa: UP/I-041-02/13/16, urbroj: 326-662-13-6 od 27. rujna 2013. godine, nego i sam stav Generali osiguranja vidljiv iz zapisnika HUU-a sa 204. sjednice Upravnog odbora i dalje.

Opreza radi, navedeni poduzetnici ukazuju na činjenicu kako je Generali osiguranje nesmetano i u skladu sa važećim i mjerodavnim propisima kroz cijelo to vrijeme sklapao ugovore o obveznom osiguranju od automobilske odgovornosti, dok je sama ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja bila ograničena samo u smislu 16 država članica Sustava zelene karte osiguranja i to pod uvjetom da je osiguranik imao namjeru ići u jedno od tih zemalja, da je uvid u posjedovanje zelene karte zatraženo, a sve konačno do visine iznosa premije graničnog osiguranja.

Agencija je 3. veljače 2014. zaprimila očitovanje Uniqa osiguranja u kojem se u bitnome navodi kako prema postojećim propisima treba prvenstveno razmotriti ima li Agencija pravnu osnovu za pokretanje postupka protiv HUU-a i članica Upravnog odbora HUU-a, budući da HUU ima zakonsku ovlast samostalno i neovisno utvrditi i donositi odluke iz zakonom propisane djelatnosti. Naime, Uniqa osiguranje navodi kako je HUU udruženje društava osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj utemeljeno sukladno odredbama Zakona o osiguranju, a članstvo je za sva društva za osiguranje koja se bave obveznim osiguranjima propisanim Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu, obvezujuće. Ako zakon obvezuje Uniqu biti članom određenog udruženja i ako ona svojim glasom podrži određenu odluku, to ne znači i ne bi smjelo značiti da je zbog toga i dio navodnog nezakonitog „pothvata“. Ukoliko pojedinac glasuje na način koji se prebrojavanjem glasova utvrdi kao jedan od glasova većine to nije i ne može biti dokaz usklađenog djelovanja. U konkretnom slučaju predstavnici Uniqa prije predmetne sjednice i sporne odluke nisu s drugim članovima HUU-a komunicirali ništa što bi bilo vezano za tu odluku, a pogotovo nisu komunicirali niti dogovarali na koji način će glasati.

Uniqa osiguranje kao razloge zbog kojih je njen ovlaštenu predstavnik na 205. izvanrednoj sjednici Upravnog odbora HUA održanoj 3. listopada 2013. glasao za donošenje odluke o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja Generali osiguranju navodi neodgovarajuće i nezakonite promidžbene aktivnosti Generali osiguranja, kao i potrebu pravovremenog uklanjanja uzroka koji mogu dovesti do ugrožavanja stabilnosti sustava obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti, osobito Garancijskog fonda.

Uniqa osiguranje ističe kako AO osiguranje predstavlja obvezno osiguranje koje je kao takvo od osobitog javnog značenja i potrebe dužne pozornosti. Na tržištu obveznog AO osiguranja prisutna je međuovisnost osiguravatelja budući da za obveze pojedinog osiguravatelja odgovaraju svi ostali osiguravatelji putem Garancijskog fonda sukladno odredbama ZOOP-a što naglašava nužnost izbjegavanja narušavanja stabilnosti tog sustava koji jamči zaštitu potrošača - osiguranika, te osobito oštećenika kao krajnjih korisnika iz čega je razvidan javnopravni interes za očuvanje stabilnosti sustava. Uniqa osiguranje niti u jednom trenutku nije postavila pitanje vezano uz namjeru Generali osiguranja da snizi cijene, jer je snižavanje cijena njihovo pravo, kao što je to i samostalno pravo Uniqa osiguranja, no međuzavisnost u Garancijskom fondu te sprječavanje ugroze žrtava prometnih nezgoda utječe na to da

premija treba biti formirana sukladno aktuarskim načelima i odredbama ZOOP-a. Unatoč višekratnim nastojanjima Upravnog odbora HUO-a na 203., 204. i 205. izvanrednoj sjednici da se od Generali osiguranja dobije informacija jesu li poštivana aktuarska načela i napravljene analize i projekcije o mogućnosti ispunjenja obveza prema oštećenima, Generali osiguranje nije davao takvu informaciju, a dostupne informacije su ukazivale da to nije napravljeno. Dostatnost premije AO osiguranja za pokriće svih obveza isplata šteta bitna je ne samo za Generali osiguranje već i za Uniqa osiguranje koje bi u slučaju npr. stečaja Generali osiguranja i narušavanja stabilnosti sustava od javnog značenja morala odgovarati i za njegove nepodmirene obveze. Tokom rasprava na gore navedenim sjednicama, predstavnici Generali osiguranja nisu uvjerljivo pokazali da su profesionalno procijenili rizike vezane uz ispunjavanje obveza koje proističu iz ugovora o obveznom osiguranju automobilske odgovornosti.

Nakon što je 19. rujna 2013. održana 203. sjednica na kojoj su razmatrane nastale okolnosti, te je potom uslijedila i 204. sjednica održana 26. rujna 2013., a postupanje Generali osiguranja bilo je unatoč upozorenjima protivno propisima, te nakon odluke HANFE od 27. rujna 2013. smatralo se kako postoji obveza da se odgovarajuće postupi u smislu odredbi čl. 272. ZOOS-a kako i po HUO ne bi nastale prekršajne posljedice u smislu ZOOS-a i ZOOP-a, navodi Uniqa. Istodobno, kao putokaz bržem rješenju, članicama Upravnog odbora iznesen je prijedlog primjene mjere ograničenog karaktera oduzimanja ovlasti za izdavanje zelene karte s minimalnim učinkom. Upravni odbor HUO-a takvom odlukom nije zabranio prodaju obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti, već je u okviru svojih ovlaštenja na kraći rok odredio suspenziju ovlasti izdavanja zelene karte. Ova mjera nema značajnog utjecaja na poslovanje Generali osiguranja jer se radi o dokumentu koji služi kao dokaz postojanja osiguravateljnog pokrića, potreban samo za manji broj država sustava zelene karte te ne ograničava postojanje osiguravateljnog pokrića. Za većinu država sustava zelene karte, takva isprava nije potrebna. Ukazano je da će se nakon utvrđivanja da su nepravilnosti otklonjene, Generali osiguranju u najkraćem roku vratiti ovlast za izdavanje zelene karte, a smatrano je kako će nakon brzog otklanjanja nepravilnosti zelene karte osiguranja biti naknadno izdane svim ugovarateljima.

Zaključno, Uniqa osiguranje navodi kako se postupanje tog poduzetnika ne može smatrati dijelom zajedničkog nastupa koji je upravljen na to da se navodno jedan poduzetnik kazni za to što je smanjio premiju obveznog automobilske osiguranja. Uniqa osiguranje ističe kako nije aktivno sudjelovala ni u kakvom organiziranju koje bi bilo protivno propisima ili etičkim normama te smatra da za takvo što ne postoje niti indicije niti je Uniqa osiguranje sudjelovala u organiziranju donošenja predmetne odluke i/ili usmjeravanju djelovanja. Pravo Generali osiguranja na smanjenje cijene premije nikad nije bilo predmet spora i Uniqa osiguranje bi glasovala protiv svake odluke kojom bi se to pravo tržišne slobode ugrožavalo. Predmetno glasovanje na 205. izvanrednoj sjednici Upravnog odbora HUO-a posljedica je individualnog postupanja Uniqa osiguranja koje nije imalo za cilj ili posljedicu narušavanje tržišnog natjecanja niti mu je svrha bila isključivanje tržišnog natjecanja između sudionika, već je Uniqa osiguranje glasovalo za financijsku pismenost potrošača, kao i da se osiguravatelji odgovorno ponašaju, poštuju zakone i pravila struke kako ne bi došlo do ugrožavanja prava potrošača, vlastitog poslovanja radi solventnosti i stabilnosti Garancijskog fonda, a time i ugrožavanja dugoročne stabilnosti tržišta osiguranja od automobilske odgovornosti čime bi prvenstveno bila ugrožena zaštita oštećenika - potrošača.

Agencija je 3. veljače 2014. zaprimila očitovanje Izvor osiguranja u kojem se u bitnome navode odredbe ZOOSP-a i Statua HUO-a koje uređuju djelatnosti HUO-a, Garancijski fond i prekršajne odredbe. Izvor osiguranje kao razlog glasovanju za donošenje odluke o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja Generali osiguranju, navodi nekorektno i nezakonito ponašanje Generali osiguranja prilikom reklamiranja i komunikacije

sa javnošću, a koje je naspram njemu dovelo u neravnopravan tj. lošiji položaj ostale članove HUO-a. Istu nezakonitost utvrdila je i HANFA i naložila ispravak koji je od strane Generali osiguranja i proveden. Kako je izbor mogućnosti odgovarajućih sankcija Upravnog odbora HUO-a praktički sužen na privremeno oduzimanje prava izdavanja zelene karte, tako je isto odlučeno prema Statutu HUO-a, većinom glasova.

Izvor osiguranje navodi kako je uvidom u zapisnik sa 205. Izvanredne sjednice Upravnog odbora HUO-a od 3. listopada 2013., vidljivo da je čitava rasprava bila vezana uz nekorektnosti Generali osiguranja vezane uz marketinške djelatnosti i obraćanje javnosti i dužnosti HUO-a sukladno odredbama ZOOSP-a.

Agencija je 10. veljače 2014. zaprimila očitovanje HUO-a u kojem se u bitnome navodi kako je u listopadu 2013. godine bilo 16 društava za osiguranje kao članova HUO-a koji su imali pravo na imenovanje člana Upravnog odbora, dok je sam Upravni odbor imao 17 članova (Croatia osiguranje ima dva člana, a Merkur koji se ne bavi obveznim osiguranjima u prometu jednog člana, temeljem članka 15. stavka 1. točke 3. Statuta HUO-a).

HUO nadalje navodi kako u razdoblju od 1. siječnja 2008. pa do kraja 2013. godine nije vodio nikakve formalne postupke protiv svojih članica zbog kršenja obveza određenih Statutom HUO-a te obveza dogovorenih u tijelima ili drugim oblicima rada HUO-a. U jedinom sličnom predmetu, HANFA je utvrdila da su promidžbene poruke Croatia osiguranja u suprotnosti sa zakonom, pa je slijedom toga naložila Croatia osiguranju da prestane s objavom promidžbenih informacija, pri čemu je reakcija HANFE bila promptna, tj. bez provedbe ispitnog postupka, a radi zaštite javnog interesa. Stoga u tom slučaju nije bilo povoda za širu raspravu unutar HUO-a, niti je postojala inicijativa za poduzimanje ikakvih mjera od strane članova Upravnog odbora HUO-a, a budući da je nezakonita situacija učinkovito sanirana od strane nadležnog tijela, navodi HUO.

Također, HUO navodi kako, iako je prevladavajuće stajalište da se u slučajevima zabranjenih horizontalnih sporazuma ne polaže pažnja na utvrđivanje mjerodavnog tržišta, u konkretnom je slučaju ipak odlučno sagledati o kojem se konkretnom mjerodavnom tržištu radi, a s obzirom na to da su upravo specifični uvjeti koji na tom jedinstvenom tržištu vladaju doveli do privida da bi se ovdje radilo o sporazumu u smislu članka 8. stavka 1. ZZTN-a. HUO napominje kako se između raznih mogućih tržišta osiguranja, tržište obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti izdvaja kao ono koje je od posebnog javnog interesa. HUO navodi kako AO osiguranje predstavlja obvezno osiguranje s krajnjim ciljem da se njime jamči sigurnost ne samo osiguranicima, već u prvom redu oštećenima u prometnim nezgodama na teritoriju Republike Hrvatske. Naime, osnovne funkcije AO osiguranja su zaštita oštećenih u prometu i zaštita imovinskog integriteta vozača odnosno osiguranika od odgovornosti za štetu koju počini upravljanjem vozila. Društva za osiguranje koja pružaju te usluge nalaze se primarno u ulozi ostvarenja tih temeljnih funkcija te moraju djelovati u okvirima zakona i pod regulacijom koja je uvjetovana iznimnom društvenom važnošću te vrste osiguranja.

HUO nadalje navodi kako, čak i kada bi se u ovom predmetu radilo o sporazumu u smislu članka 8. stavka 1. ZZTN-a, svaka takva suradnja bi mogla i morala biti izuzeta u smislu članka 8 stavka 3. ZZTN-a, jer je najveći činjenični supstrat kontakata između osiguravajućih društava na platformi HUO-a, osim javnopravne funkcije koju HUO obavlja, već izuzet temeljem Uredbe o skupnom izuzeću sporazuma o osiguranju, a vezano uz zbirne podatke, tablice i studije i djelatnost Informacijskog centra HUO-a.

Nadalje, HUO navodi kako je u obzir potrebno uzeti i činjenicu kako je u konkretnom slučaju riječ o tržištu koje podliježe posebnoj striktnoj regulaciji tj. podliježe kontroli posebnog

neovisnog regulatora (HANFA), pa se tako može tvrditi da ovdje nema autonomnog ponašanja poduzetnika već je ponašanje unaprijed zadano predviđenim strogim pravnim okvirom. Tako i presude Europskog suda u predmetima broj: C-359/95 i 379/95P *Commission and France vs. Ladbroke Racing* te T-513/93 *Consiglio Nazionale degli Spedizioneri Doganali* u bitnome utvrđuju da se odredbe članka 85. i 86. (sada 101. i 102. UFEU) primjenjuju samo na autonomna ponašanja poduzetnika na vlastitu inicijativu, dok te odredbe nisu primjenjive ukoliko protutržišno postupanje zahtijeva samo nacionalno zakonodavstvo, odnosno ako je nacionalno zakonodavstvo stvorilo pravni okvir kojem je imanentno isključivanje tržišne utakmice.

HUO navodi kako je Agencija u svom zaključku od 2. prosinca 2008., donesenom u predmetu klase: UP/I 030-02/2008-01/50 konstatirala da je za mogućnost primjene vlastitih cjenika pojedinih osiguravatelja, odnosno za liberalizaciju predmetnog tržišta sukladno važećim propisima, potrebno stvoriti odgovarajuću bazu Informacijskog centra unutar HUO-a, kako bi ista omogućila formiranje cjenika sukladno zakonskim propisima, aktuarskim načelima i pravilima struke, a s druge strane potrebno je da osiguravajuća društva uredi i poboljšaju svoje baze podataka za razdoblje od barem posljednje tri godine kako bi iste bile kvalitetna podloga za izradu novih cjenika. HUO ističe kako je Agencija prethodno utvrdila da zadržavanje uniformiranog premijskog sustava s jedinstvenim osnovicama funkcionalne premije osiguranja nakon 1. siječnja 2008. nije posljedica dogovora osiguravatelja niti njihova usklađenog djelovanja koje bi za cilj ili posljedicu imalo ograničavanje tržišnog natjecanja, već objektivno njihove tadašnje nemogućnosti određivanja vlastitih uvjeta osiguranja i vlastitih cjenika premijskog sustava koji bi bili u skladu s propisima koji uređuju oblikovanje tehničkih pričuva, aktuarskim načelima i pravilima struke, u smislu članka 10 ZOOP-a.

HUO nadalje osporava da bi predstavljao udruženje poduzetnika, već ističe kako je HUO pravna osoba *sui generis*, kojemu su, zakonima i voljom HANFE, u nadležnost dane razne javnopravne obveze i ovlasti, stoga se može reći da je HUO svojevrsna produžena ruka HANFE za tržište AO osiguranja odnosno da je uz HANFU „pomoćni regulator“ za to tržište.

Naime, HUO ističe kako je neprofitna pravna osoba, koja u pravnom prometu s trećim osobama predstavlja udruženje društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj. Financijski proračun HUO-a utvrđuje se na razini ukupnih troškova. Sukladno zakonodavnom okviru koji regulira poslovanje, HUO podnosi propisana izvješća o poslovanju HANFI, Državnom uredu za reviziju i instituciji ovlaštenoj za obradu podataka (FINA) za potrebe Ministarstva financija i Državnog zavoda za statistiku. HUO ima dužnost, tj. obvezu pod prijetnjom prekršajne kazne, obavještavati HANFU o saznanjima da neki osiguravatelj čini prekršaje iz ZOOP-a, za što mora dostaviti i dokaze. Uz to, HANFA redovito od HUO-a preuzima baze podataka o policama osiguranja radi pregleda i analiza mogućih prekršaja. Budući da je jedan od prekršaja koji su propisani u članku 63. ZOOP-a i neprimjena vlastitih cjenika premije, HUO ima obvezu prijaviti osiguravatelja HANFI, a to može učiniti jedino ako prethodno prati i nadzire tržište AO osiguranja. Također, HUO dostavlja HANFI sve podatke o policama osiguravatelja u sklopu redovite tjedne dostave, te prati i izvještava HANFU o uplatama u Garancijski fond. HUO je dužan obavijestiti HANFU da osiguravatelj ne izvršava obveze, pod prijetnjom prekršajne odgovornosti. Sukladno Pravilniku o načinu obračuna i rokovima uplate doprinosa te načinu vođenja i uporabi imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda koji je donijela HANFA, Upravni odbor HUO-a ima ovlast preispitivanja članstva u HUO-u ukoliko osiguravatelj ne izmiruje obveze prema Garancijskom fondu, a HUO mora obavijestiti HANFU ako društvo ne izmiruje svoje obveze po osnovi šteta nastalih u inozemstvu. Također, HUO navodi kako je percepcija HUO-a kao tijela s javnopravnom funkcijom i ovlastima prisutna i u javnosti, ali i od strane izvršne vlasti Republike Hrvatske.

Slijedom navedenog, HUO zaključuje kako ga treba tretirati kao pravnu osobu kojoj je od strane javne vlasti povjereno obavljanje određene djelatnosti te posebna prava, pa se stoga odredbe ZZTN-a na njega mogu primjenjivati samo u slučajevima kada primjena toga ZZTN-a ne bi sprječavala, pravno ili činjenično, obavljanje zadaća koje su mu posebnim propisima i mjerama utvrđene i zbog kojih je ta osoba osnovana, a sve u smislu članka 3. stavka 3. ZZTN-a.

U odnosu na protupravnost postupanja Generali osiguranja, HUO ističe kako su samo načelno točni navodi Generali osiguranja kako su prema aktuaru Generali osiguranja elementi njegovog cjenika i tehničke osnove u skladu s pravilima struke osiguranja i aktuarske struke te da omogućuju trajno ispunjavanje obveza društva u skladu s odredbama ZOOP-a. Naime, HUO navodi kako je u primjeni cjenika Generali osiguranja bilo puno pogrešaka te neki određeni popusti nisu uopće bili opisani u uvjetima osiguranja, a svi prigovori i utvrđene nepravilnosti u tom smislu mogu se detaljno iščitati iz ranije dostavljenih zapisnika sjednica Upravnog odbora HUO-a, primjerice s 203. sjednice održane 19. rujna 2013. kada je Generali osiguranje pozvan da se očituje na nepravilnosti s osnova provođenja promidžbenih aktivnosti i izdanih polica osiguranja koje sadrže nepravilno kumulirane popuste od nekoliko desetaka posto, a posebice s naglaskom na upitnu zakonsku usklađenost sadržaja i načina primjene cjenika premija i uvjeta AO osiguranja te njihovu usklađenost s osiguravateljskim pravilima i aktuarskim načelima. HUO navodi kako je Generali osiguranje nakon provedenog nadzora od strane HANFE, korigirao cjenik na način da je iz njega ispustio odnosno izbrisao čitavu jednu kategoriju popusta (6% na dvije godine bez štete), odnosno dio cjenika na koji je bilo niz primjedbi na navedenim sjednicama Upravnog odbora HUO-a kako glede stručne opravdanosti cjenika tako i u pogledu njegove neujednačene primjene. Također, HUO navodi kako je nezakonita i agresivna promidžbena kampanja Generali osiguranja naštetila ugledu osiguravateljne branše u cijelosti jer su u javnosti svi ostali osiguravatelji bili percipirani kao nekorektni i iskorištavajući po osiguranike, a što nije u javnom interesu.

Nadalje, HUO navodi kako odluka Upravnog odbora HUO-a od 3. listopada 2013. o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte Generali osiguranju nije bila donesena arbitrarno i samovoljno. Njoj je prethodila višekratna rasprava o nepravilnostima u radu Generali osiguranja na čak tri sjednice Upravnog odbora. Generali osiguranju je bio ostavljen dodatni rok za očitovanje, a također je o svemu bila obaviještena HANFA i Ministarstvo financija, te je 14. listopada 2013. održan sastanak u HANFI uz prisustvovanje Hrvatskog aktuarskog društva.

HUO ponovo navodi kako je imao ovlaštenje oduzeti ovlast za izdavanje zelene karte jer mu to pravo daje, između ostaloga i Zakon o osiguranju koji određuje da HUO sam sebi propisuje način obavljanje poslova. Također, Kretski sporazum daje HUO-u izričitu ovlast, a isto proizlazi i iz Statuta HUO-a. HANFA je u svom Zapisniku u pregledu poslovanja od 20. prosinca 2013. također priznala postojanje te ovlasti. Točno je da HUO nije imao propisane razloge, ali ako postoji ovlast samog HUO-a da daje i oduzima ovlast za izdavanje zelene karte, onda je logično da je i utvrđivanje razloga nesporno u domeni HUO-a.

Zaključno, HUO navodi kako Generali osiguranje nije bio napadan zbog spuštanja cijena, već zbog obveze HUO-a da ukaže na probleme sa zakonskom usklađenosti obavljanja poslova osiguranja od AO i nezakonite promidžbe. Tako i odluka Upravnog odbora HUO-a nije bila reakcija na spuštanje cijene, već na kršenje ZOOP-a, Kodeksa etike i pravila osiguravateljne struke na koju HUO ima pravo. Najbolji argument kojim se dokazuje da Generali osiguranje nije bio kažnjen radi spuštanja cijene police je činjenica da su manje-više istovremeno nove Cjenike počeli primjenjivati te svoje cijene spustili i Allianz Zagreb, Grawe

osiguranje i Velebit osiguranje, a da nisu radi toga pretrpjeli nikakve posljedice niti osude, navodi HUUO.

Agencija je dana 10. veljače 2014. zaprimila očitovanje Velebit osiguranja, u kojem se u bitnome navodi kako odluka Upravnog odbora HUUO-a o oduzimanju Generali osiguranju ovlasti za izdavanje zelene karte ne predstavlja zabranjeni sporazum u smislu odredbe članka 8. ZZTN-a, već je isključivo riječ o zasebnom pojedinačnom glasovanju na izvanrednoj sjednici Upravnog odbora HUUO-a, održanoj 3. listopada 2013., budući da je članstvo Velebit osiguranja u HUUO-u obvezno u smislu odredbe članka 43. stavka 5. ZOOP-a, te su članovi društva dužni pojedinačno i samostalno glasovati na sjednicama HUUO-a o raznim temama i problemima, a što isključuje bilo kakvu presumpciju udruživanja. Sama nazočnost i zasebno glasovanje na sjednicama HUUO-a o dnevnom redu ili izvanrednim razlozima zakazivanja izvanrednih sjednica ne može se okarakterizirati kao udruživanje poduzetnika, već isključivo participiranje i obavljanje zakonom propisanih obveza unutar HUUO-a.

Velebit osiguranje nadalje navodi kako je odluka Upravnog odbora HUUO-a o oduzimanju zelene karte Generali osiguranju javna odnosno javno dostupna trećim osobama, tako da u konkretnom slučaju nedostaje element tajnosti u pogledu navodnog udruživanja poduzetnika, već ukazuje na transparentnost i dostupnost u pogledu procedure odlučivanja unutar djelokruga HUUO-a. HUUO kao pravna osoba koja u pravnom prometu s trećim osobama predstavlja udruženje društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, ima jasnu ovlast odnosno autonomiju u pogledu eventualnog oduzimanja ovlasti izdavanja zelene karte osiguranja, a sukladno odredbi čl. 15. Statuta HUUO-a.

Prema navodima Velebit osiguranja, odluka o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja Generali osiguranju donesena je zbog niza nepravilnosti uočenih u okviru promidžbenih aktivnosti Generali osiguranja. Naime, Generali osiguranje je navodio popust od 23% na cijenu police AO osiguranja, a da pritom nije točno naznačio o kakvom se popustu doista radi odnosno nije naznačio da se radi o višestrukim drugim popustima. Navedenim postupanjem Generali je prekršio odredbe Zakona o osiguranju, a što je svojim rješenjem od 27. rujna 2013. potvrdila i HANFA. Velebit osiguranje navodi kako je i prije donošenja odluke o oduzimanju zelene karte osiguranja, odnosno navedenog rješenja HANFE, Upravni odbor HUUO-a pozvao Generali osiguranje da se očituje o nepravilnostima koje su utvrđene od strane Povjerenstva za praćenje osiguranja od automobilske odgovornosti te da prestane s tako utvrđenim nepravilnostima, ali bez ikakva uspjeha.

Nadalje, Velebit osiguranje navodi odredbe ZOOP-a kojima se uređuje Garancijski fond, te kako je postupanje Generali osiguranja moglo dovesti do eventualne ugroženosti Garancijskog fonda.

Odlukom o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja Generali osiguranju nije se željelo isključiti Generali osiguranje iz tržišta osiguravajućih društava koje pružaju usluge AO osiguranja ili ga na bilo koji način staviti u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurenciju, već jedino i isključivo sankcionirati nepravilnosti u vremenski vrlo kratkom roku, od 3. do 25. listopada 2013., na javan i transparentan način, i to tek nakon višestrukih pozivanja Generali osiguranja da prestane s takvim nepravilnostima u okviru svoje promidžbene kampanje, navodi Velebit osiguranje. Navedenom sankcijom nije došlo do zabrane prodaje te vrste osiguranja već je riječ samo o vremenski ograničenoj suspenziji ovlasti izdavanja zelene karte, kao jednog od dokaza postojanja osiguravateljskih pokrića, u smislu odredbe članka 9. stavka 3. ZOOP-a. Riječ je o dokumentu koji za većinu država sustava zelene karte nije niti potreban, jer su 33 zemlje članice Sustava zelene karte ukinule kontrolu zelene karte na svojim granicama temeljem Multilateralnog sporazuma sklopljenog između njihovih Ureda, a

kojim se registracijska pločica vozila priznaje kao dokaz o postojanju valjanog osiguravateljnog pokrića za posječenu državu.

Velebit osiguranje nadalje navodi kako prema službenim podacima HANFE, Generali osiguranje za vrijeme važenja odluke o oduzimanju zelene karte osiguranja nije pretrpio nikakvu štetu niti je navedena odluka utjecala na financijsku stabilnost odnosno prihode Generali osiguranja, jer je u odnosu na listopad 2012. godine Generali osiguranje u listopadu 2013. godine ostvario rast broja polica osiguranja za 158,7% i rast zaračunate bruto premije za 151,1%.

Agencija je dana 12. veljače 2014. zaprimila očitovanje HOK-osiguranja u kojem se u bitnome navodi kako je HOK-osiguranje glasao za donošenje odluke o oduzimanju zelene karte osiguranja Generali osiguranju budući da je, prema podacima kojima je HOK-osiguranje raspolagalo do dana donošenja navedene odluke, ocijenilo postupanje Generali osiguranja protivno članku 10. stavku 1. ZOOP-a kojim je, između ostalog, propisano da je društvo za osiguranje dužno oblikovati premije osiguranja na temelju aktuarskih metoda i načela tako da omogućuju trajno ispunjavanje svih obveza društva za osiguranje iz ugovora o osiguranju uključivo i formiranje dostatnih tehničkih pričuva za navedeno osiguranje. U nastavku svog očitovanja, HOK-osiguranje navodi odredbe Zakona o osiguranju i ZOOP, između ostalih i odredbe o Garancijskom fondu, te ističe kako loše poslovne odluke jednog društva za osiguranje, u što spada i određivanje nedovoljnih premija osiguranja koje nisu u skladu s aktuarskim metodama, mogu pasti na teret svih ostalih društava za osiguranje i samih osiguranika.

HOK-osiguranje navodi kako je Generali osiguranje krenulo sa primjenom novog cjenika 14. rujna 2013. Paralelno sa primjenom istog započela je i promidžbena kampanja Generali osiguranja u kojoj se isticalo da će premija osiguranja biti niža i do 23%. Budući da se radilo o prvom takvom istupu nekog od društava za osiguranje logično je da su sva ostala društva bila neposredno zainteresirana za načine na koje je Generali osiguranje proveo umanjene premije osiguranja koje je bilo tako javno objavljeno. Povjerenstvo za praćenje tržišta AO osiguranja, kao jedno od radnih tijela HUO-a došlo je u posjed dvije police osiguranja Generali osiguranja, iz kojih je bilo vidljivo da su popusti odobreni pri sklapanju konkretne police iznosili i više od 23%, te da se primjerice popust, odobren sa osnove godina bez štete primijenio više puta (prvo sa osnove redovnog bonus/malus sustava, potom sa osnove popusta za dvije godine bez štete). Ovo je postavilo sumnju da iza poruke upućene potrošačima o 23% nižim cijenama možda stoje daleko veći popusti, koji zbog međuovisnosti društava za osiguranje mogu prouzročiti destabilizaciju cijelog tržišta osiguranja.

Nadalje, HOK-osiguranje navodi kako su ovlašteni predstavnici Generali osiguranja, na sjednicama Povjerenstva za praćenje tržišta AO osiguranja i na sjednicama Upravnog odbora HUO-a, potvrdili da je jedna od polica netočno izrađena od strane zastupnika koji nije pravilno primijenio novi cjenik, što je, prema njihovim navodima i brzo otklonjeno. HOK-osiguranje naglašava da postojanje i jedne neispravno izrađene police osiguranja, opravdano baca sumnju na sve ostale police koje su sklopljene ili će se ubuduće sklapati po novom cjeniku Generali osiguranja. Osim toga, postavlja se pitanje bi li se navedena nepravilnost uočila i ispravila, da nije bilo prigovora ostalih osiguravatelja iznesenih na sjednicama Povjerenstva i Upravnog odbora HUO-a. U potvrdu činjenice da se radilo o neosnovano određenim popustima sa osnova dvije godine bez štete govori to da je Generali osiguranje u međuvremenu navedeni popust uklonio iz svog novog cjenika. Nezakonitost same promidžbene kampanje utvrdila je HANFA svojim rješenjem od 27. rujna 2013.

HOK-osiguranje nadalje navodi, kako Generali osiguranje prilikom izmjene cjenika nije izmijenio i uvjete AO osiguranja, a što je prema mišljenju HOK-osiguranja morao učiniti.

Također, HOK-osiguranje navodi kako su na sjednicama Upravnog odbora HUO-a održanima 19. i 26. rujna te 3. listopada 2013., na upite ostalih predstavnika o načinu na koji je određen novi cjenik AO osiguranja, predstavnici Generali osiguranja naveli da se radi o segmentiranom cjeniku u kojem su uneseni popusti, ali ne i povećanja premije, primjerice za slučajeve povećanih rizika. Prema mišljenju HOK-osiguranja uvođenje popusta u cjenike osiguranja moguće je za slučajeve kada se aktuarskim metodama utvrdi da određena obilježja ili okolnosti predstavljaju polja manjeg rizika za osiguravatelja, ali je nemoguće istovremeno ne utvrditi i ona obilježja i okolnosti koja moraju predstavljati polja povećanog rizika, za koja je u tom slučaju realno utvrditi povećanje premije osiguranja.

Sve navedeno, prema mišljenju HOK-osiguranja upućuje na nezakonitosti koje postoje u postupanju Generali osiguranja u primjeni novog cjenika od automobilske odgovornosti, te je stoga, a kako bi se privremeno spriječilo daljnje takvo postupanje do utvrđenja svih relevantnih činjenica, HOK-osiguranje smatralo da je opravdano donijeti odluku o privremenom oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja Generali osiguranju. Takva odluka nije bila motivirana kažnjavanjem jednog poduzetnika radi spuštanja cijena premija AO osiguranja, nego sprječavanjem nastupanja okolnosti koje mogu narušiti stabilnost tržišta AO osiguranja, te HOK-osiguranje donošenje odluke o oduzimanju Generali osiguranju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja ne smatra zabranjenim sporazumom u smislu članka 8. stavka 1. ZZTN-a.

Agencija je dana 12. veljače 2014. zaprimila očitovanje Triglav osiguranja u kojem se u bitnome navode uloga i poslovi koje obavlja HUO, posebice u odnosu na Garancijski fond i Sustave zelene karte osiguranja. Triglav osiguranje navodi kako bi se ZZTN mogao primjenjivati na HUO samo i jedino u slučaju da se primjenom tog zakona ne bi, pravno i činjenično, sprječavalo obavljanje zadaća koje su mu posebnim mjerama i propisima utvrđene i zbog kojih je osnovan, a sve imajući na umu činjenicu kako je tržište obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti od posebnog interesa za Republiku Hrvatsku. Pritom u obzir treba uzeti i činjenicu da je HUO, zajedno s HANFOM jedan od bitnih kontrolora tržišta.

U nastavku očitovanja Triglav osiguranje navodi tijekom događaja sa 203., 204. i 205. sjednice Upravnog odbora HUO-a. Triglav osiguranje navodi kako je glavni izvor problema i potaknute rasprave od strane HUO-a bila agresivna i neprimjerena promidžbena kampanja od strane Generali osiguranja suprotna odredbama Kodeksa poslovne osiguravateljne i reosiguravateljne etike te pravila aktuarske i osiguravateljne struke, a što je utvrdila i HANFA, te se vezano uz predmetnu nepravilnu promidžbu raspravljalo i o nejasnoćama i upitnoj zakonitosti određenih dijelova cjenika, što je potvrđeno korigiranjem cjenika od strane Generali osiguranja u tijeku nadzora od strane HANFE. U tom smislu se postavlja pitanje povrede propisa o nelojalnoj konkurenciji od strane Generali osiguranja prema drugim društvima za osiguranje. Pritom Triglav osiguranje napominje kako predmetna odluka o privremenom oduzimanju ovlaštenja za izdavanje zelene karte nikako nije donesena zbog spuštanja cijena od strane Generali osiguranja. U prilog navedenom govori činjenica da su u isto vrijeme svoje nove cjenike s sniženim cijenama počela primjenjivati i brojna druga društva za osiguranje i to bez bilo kakvih problema.

Nadalje, Triglav osiguranje navodi kako u prilog tvrdnji kako HUO predmetnu odluku nije donio sa svrhom narušavanja tržišnog natjecanja, već u cilju zaštite tržišnog natjecanja, izvršavajući svoje zakonske obveze i zadatke, govori i činjenica da je o predmetnim nepravilnostima u radu Generali osiguranja, još i prije donošenja odluke o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja, 19. rujna 2013. godine, HUO obavijestio Upravno vijeće HANFE i Ministarstvo financija, a također je Generali osiguranju ostavljen dodatni rok za detaljnija očitovanja. HUO ima zakonsku obvezu prijaviti nadzornom tijelu saznanje da

osiguravatelj čini prekršaj i ukazati na neusklađenost rada društva za osiguranje sa zakonskim određenjima pa stoga HUO, na neki način, predstavlja partnera HANFI u njezinom radu, navodi Triglav osiguranje.

Triglav osiguranje navodi kako je, kao član Upravnog odbora HUO-a podržao odluku o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte Generali osiguranju na određeno vrijeme, zbog utvrđenih nepravilnosti vezanih za nezakonitu promidžbu te u svezi s tim mogućnosti urušavanja tržišta osiguranja, nepopravljivih posljedica za osiguranike, mogućeg utjecaja svega navedenog na obveze HUO-a, odnosno mogućnosti isplata šteta iz Garancijskog fonda te primijećenih određenih nepravilnosti koje se odnose na utvrđivanje novog reklamiranog cjenika Generali osiguranja i paralelnu primjenu novog i starog cjenika. Triglav osiguranje ističe kako je zelena karta osiguranja nedvojbeno vezana za ugovor o AO osiguranju, koji svaki osiguravatelj sklapa na temelju određenih cjenika te je nesporno kako se nepravilnosti vezane za cjenike i primjenu istih itekako odražavaju na zakonitost izdanih ugovora o osiguranju pa samim time i zelene karte. Kako Generali osiguranje nije Upravnom odboru HUO-a podastro adekvatne informacije o tehničkoj podlozi koju upotrebljava pri izračunu cjenika premija, isključivo za namjene provjere jesu li usklađene s aktuarskim načelima i pravilima struke, a pritom je pokrenuo nezakonitu agresivnu promidžbenu kampanju usmjerenu protiv ostalih osiguravatelja, svrha odluke bila je zaštita općeg i zajedničkog interesa za djelatnost osiguranja kao djelatnosti kojoj se vjeruje.

Zaključno, Triglav osiguranje navodi kako cilj odluke o oduzimanju zelene karte osiguranja, nije bio isključiti Generali osiguranje iz tržišnog natjecanja, jer bi se u protivnom pokrenuo postupak isključenja Generali osiguranja iz članstva u HUO-u, niti je takva odluka donesena zbog činjenice snižavanja cijena od strane Generali osiguranja, te se ne radi o nezakonitoj odluci udruženja poduzetnika i usklađenom djelovanju, koje kao cilj ili posljedicu imaju narušavanje tržišnog natjecanja. Triglav osiguranje naglašava kako osiguranicima Generali osiguranja, koji su u razdoblju primjene odluke o oduzimanju zelene karte osiguranja, sklopili ugovore o AO osiguranju i samom Generali osiguranju nije učinjena šteta s obzirom na kratkoću primjene same odluke, te činjenicu da je zelena karta osiguranja potrebna samo za neke države Sustava zelene karte osiguranja.

Agencija je 12. veljače 2014. zaprimila očitovanje Croatia Lloyd u kojem se u bitnome navodi kako je imenovanje člana Upravnog odbora HUO-a zakonska obveza i/ili pravo pojedinog društva za (re)osiguranje, a ne izraz njegove poduzetničke slobode u stvaranju udruženja poduzetnika. Osoba koja bude imenovana ili djeluje kao član Upravnog odbora HUO-a sudjeluje u tom tijelu kao predstavnik određenog poduzetnika, a ne kao njegov zastupnik. Ovo stoga što je HUO pravna osoba *sui generis* koja temeljem pozitivnih zakonskih propisa ima i javne ovlasti te djeluje kao podregulator koji štiti opće interese koji bi bili ugroženi ukoliko bi bila ugrožena i stabilnost sustava AO osiguranja, a osobito Garancijskog fonda. Stoga se glas Croatia Lloyd u Upravnom odboru HUO-a ne može smatrati glasom danim u svojstvu samostalnog poduzetnika na tržištu, već je isti dan u kontekstu funkcioniranja tijela HUO-a i njegovih ovlasti te dužnosti kao samostalne pravne osobe.

Croatia Lloyd nadalje navodi kako je njegova predstavnica glasovala za donošenje odluke o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja Generali osiguranju s obzirom na to da je HANFA donijela 27. rujna 2013. rješenje kojim je utvrđeno kršenje zakona od strane Generali osiguranja u sklopu njegovih promidžbenih aktivnosti. Predstavnica Croatia Lloyd je dijelila mišljenje izneseno u navedenom rješenju HANFE o tome kako su promidžbene aktivnosti Generali osiguranja dovele do kršenja zakonskih propisa, Kodeksa poslovne osiguravateljne i reosiguravateljne etike te pravila aktuarske i osiguravateljne struke. Stoga je smatrala legitimnim cilj koji se želi ostvariti odlukom donesenom na 205. sjednici Upravnog

odbora HUO-a, a to je osiguranje provedbe naloga HANFE, odnosno osiguranje otklanjanja svih nezakonitosti u promotivnim aktivnostima Generali osiguranja. Ključni uvjet pod kojim je za predstavnicu Croatia Lloyd prijedlog odluke o oduzimanju ovlasti Generali osiguranju za izdavanje zelene karte osiguranja bio prihvatljiv je činjenica da je ta mjera bila vremenski ograničena do trenutka otklanjanja utvrđenih nezakonitosti. Represijski učinak te odluke je bio minoran, jer nije rezultirao oduzimanjem ovlasti za prodaju AO osiguranja već samo oduzimanjem ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja koja je potrebna za manji broj država u Sustavu zelene karte osiguranja.

Croatia Lloyd nadalje navodi kako se ne bavi djelatnošću osiguranja nego reosiguranja, stoga nije sudionik osiguravateljnog tržišta, ali neovisno o navedenom, Croatia Lloyd smatra da takvo postupanje jednog poduzetnika šteti ugledu i drugih poduzetnika na tržištu te profesije u cijelosti.

Agencija je 12. veljače 2014. zaprimila očitovanje Croatia osiguranja u kojem se u bitnome navodi kako na 205. sjednici Upravnog odbora HUO-a za donošenje odluke o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja Generali osiguranju nije glasovao poduzetnik Croatia osiguranje, već su glasovali članovi Upravnog odbora HUO-a *ad personam*, dakle u svojstvu članova upravljačkog tijela HUO-a. Naime, Croatia osiguranje ističe kako se institut predstavljanja razlikuje od instituta zastupanja te kako član Upravnog odbora HUO-a imenovan od strane društva za osiguranje, pa tako i dva člana Upravnog odbora HUO-a imenovana od strane Croatia osiguranja, u tom upravljačkom tijelu HUO-a predstavljaju, ali ne zastupaju člana HUO-a tj. društvo za osiguranje koje ih je imenovalo.

U nastavku svog očitovanja, Croatia osiguranje navodi koje sve poslove, temeljem odredbi Zakona o osiguranju i ZOOP-a, obavlja HUO, te ističe kako HUO kao udruženje društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj nije osnovan autonomnom voljom poduzetnika već kogentnim normama Zakona o osiguranju. Croatia osiguranje navodi kako iz odredbe članka 275. stavka 2. Zakona o osiguranju jasno proizlazi da je zakonodavac razlučio udruženje osiguravatelja koje nastaje autonomnom voljom društava za osiguranje, od HUO-a kao udruženja društava za osiguranje kojemu su dane javnopravne ovlasti *sui generis* u svrhu zaštite, promicanja i očuvanja sustava obveznih osiguranja u prometu i sredstava/imovine Garancijskog fonda kao općedruštvenog dobra, s druge strane. Iz navedenog proizlazi kako su sve aktivnosti HUO-a u svezi sa predmetnim oduzimanjem ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja poduzetniku Generali osiguranje poduzete od strane Upravnog odbora HUO-a u svojstvu upravljačkog tijela HUO-a, odnosno od strane članova Upravnog odbora *ad personam* i to u vršenju svih zakonom propisanih ovlasti HUO-a, u svrhu očuvanja stabilnosti sustava obveznih osiguranja u prometu i promicanja svijesti o dužnosti dosljedne primjene propisa, aktuarskih načela i pravila osiguravateljne struke, sve zbog zaštite nevinih žrtava u prometu, odnosno trećih oštećenih osoba. Stoga članovi Upravnog odbora HUO-a imaju dužnost tj. obvezu postupati na način da štite ponajprije stabilnost sustava obveznih osiguranja u prometu kao općedruštveni odnosno javnopravni interes, pa čak i kada je takvo postupanje u suprotnosti sa partikularnim interesima društva za osiguranje koje ih je imenovalo.

Slijedom svega navedenog Croatia osiguranje je predložio da Agencija temeljem članka 55. stavka 1. ZUP-a o postojanju pasivne legitimacije Croatia osiguranja u predmetnom postupku odluči kao o prethodnom pitanju, te da u slučaju utvrđenja nepostojanja pasivne legitimacije na strani Croatia osiguranja obustavi postupak u odnosu na njega.

Croatia osiguranje nadalje ističe posebnosti djelatnosti osiguranja te navodi kako se pravila tržišnog natjecanja u sektoru osiguranja primjenjuju na specifičan način iz razloga što je industrija osiguranja u velikoj mjeri uređena posebnim regulatornim pravilima, te zbog toga

što je određeni stupanj suradnje, odnosno kontakta između natjecatelja nužan radi specifičnih karakteristika industrije. Sektor osiguranja karakterizira veća razina kontakta među konkurentima nego što je to slučaj u mnogim drugim djelatnostima, a budući da transparentnost tržišta eliminira asimetriju informacija, razmjena određenih podataka među natjecateljima pozitivna je za tržišno natjecanje, a u slučaju industrije osiguranja takva je transparentnost čak i nužna da bi tržište učinkovito funkcioniralo. Razmjena određenih informacija u sektoru osiguranja omogućuje povećanje znanja o rizicima i olakšava rangiranje rizika kojim su izložena pojedina osiguravajuća društva, a to onda olakšava ulazak na tržište i u konačnici koristi potrošačima. Croatia osiguranje se pritom poziva na nekoliko dokumenata Organizacije za ekonomsku suradnju i razvoj (OECD), a također ističe i kako Uredba Komisije (EU) br. 267/2010 od 24. ožujka 2010. o primjeni članka 101. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na određene kategorije sporazuma, odluke i usklađena djelovanja u sektoru osiguranja (Službeni list L 083, od 30. ožujka 2010.) navodi da suradnja između osiguravatelja ili u okviru udruženja poduzetnika u pogledu kompilacije podataka (što može uključivati i određene statističke izračune) omogućava izračun prosječnih troškova, odnosno omogućuje povećanje znanja o rizicima te pokriva određenog rizika u prošlosti i olakšava rangiranje rizika za pojedina trgovačka društva.

Nadalje, Croatia osiguranje navodi kako su osnovne funkcije AO osiguranja zaštita oštećenih u prometu i zaštita imovinskog integriteta vozača odnosno osiguranika od odgovornosti za štetu koju počini upravljanjem vozila. Društva za osiguranje koja obavljaju poslove obveznih osiguranja u prometu nalaze se primarno u ulozi ostvarivanja tih temeljnih funkcija te moraju djelovati u okvirima zakona i pod regulacijom koja je uvjetovana iznimnom društvenom važnošću tih vrsta osiguranja. Osobito je nužno da postupanje društava za osiguranje koja pružaju uslugu osiguranja od automobilske odgovornosti i posluju sukladno važećim propisima, osobito sukladno ZOS-u, ZOOP-u, Kodeksu poslovne osiguravateljne i reosiguravateljne etike, te uvažavajući sva pravila aktuarske i osiguravateljne struke, a kako ne bi došlo do ugrožavanja vlastitog poslovanja, solventnosti i stabilnosti društava za osiguranje, a time i ugrožavanja dugoročne stabilnosti cjelokupnog sustava odnosno tržišta osiguranja od automobilske odgovornosti.

Croatia osiguranje nadalje navodi kako sankcioniranje Generali osiguranja privremenim suspendiranjem ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja prvenstveno treba vezati uz nedopuštene promidžbene aktivnosti Generali osiguranja, a ne uz njegov cjenik. Također, Croatia osiguranje ističe da je navedena ovlast Generali osiguranja suspendirana u vrlo kratkom razdoblju, od 3. do 25. listopada 2013., te za Generali osiguranje nije nastupila nikakva šteta budući da je tijekom tog razdoblja uobičajeno poslovao u pogledu izdavanja polica AO osiguranja. Prema saznanjima Croatia osiguranja, Generali osiguranje je ugovarateljima kojima je izdavao police navodio da će im zelena karta biti dostavljena naknadno putem pošte, te je također prema saznanjima Croatia osiguranja, Generali osiguranje neovisno o suspenziji, upravo u listopadu 2013. godine ostvario znatan porast premije i povećanje broja sklopljenih ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti u odnosu na listopad 2012. Croatia osiguranje ističe kako se registarska pločica vozila smatra valjanim dokazom o postojanju valjanog AO osiguranja i to u većini zemalja Sustava zelene karte osiguranja, odnosno u zemljama potpisnicama Multilateralnog sporazuma, pa stoga privremena suspenzija ovlasti za izdavanje zelene karte Generali osiguranju nije bila od odlučnog značenja na sklapanje ugovora o AO osiguranju.

Odluka Upravnog odbora HUO-a o oduzimanju ovlaštenja za izdavanje zelene karte nije dovela do ograničenja tržišnog natjecanja jer njezin cilj nije bio ograničiti tržišno natjecanje, već otkloniti nepravilnosti od strane Generali osiguranja koji je svojim promidžbenim aktivnostima i načinom primjene cjenika i uvjeta AO osiguranja, potencijalno ugrozio

stabilnost cjelokupnog sustava AO osiguranja kao i dostatnost sredstava Garancijskog fonda, navodi Croatia osiguranje.

Zaključno, Croatia osiguranje je predložila da Agencija zatraži dostavu dodatne dokumentacije i očitovanja od HANFE, Hrvatskog aktuarskog društva (dalje: HAD), te da uključi HANFU u predmetni postupak u svojstvu tzv. uzgredne, odnosno zainteresirane stranke, sukladno odredbi članka 4. stavka 1. ZUP-a.

Agencija je dopisima od 13. svibnja 2014. od stranaka koje obavljaju djelatnost AO osiguranja zatražila dodatna očitovanja i dokumentaciju, između ostalog podatke jesu li nakon srpnja 2013. godine mijenjali cijene premija AO osiguranja te jesu li provodili promidžbene aktivnosti sa ciljem upoznavanja krajnjih korisnika s promjenama cjenika premija AO.

Agencija je u razdoblju od 29. svibnja do 1. kolovoza 2014. zaprimila očitovanja i dokumentaciju stranaka čija analiza je dijelom prikazana u točki 4. Obavijesti.

Wiener osiguranje se u svom očitovanu, zaprimljenom u Agenciji 12. lipnja 2014. dodatno očitovalo kako je Wiener osiguranje po sili zakona član HUO-a, budući da obavlja djelatnost AO osiguranja, a gđa [...], članica uprave Wiener osiguranja koja je u predmetnom razdoblju bila predstavница tog poduzetnika u Upravnom odboru HUO-a, nije imala ovlasti zastupati Wiener osiguranje samostalno i pojedinačno.

Wiener osiguranje nadalje navodi kako je poziv za 205. sjednicu Upravnog odbora HUO-a dobio 30. rujna 2013. putem elektroničke pošte, bez ikakvog prijedloga odluka i bez dovoljno vremena za pripremu. Gđa [...], kao niti predsjednik uprave Wiener osiguranja, g. [...], nisu prije sporne 205. sjednice komunicirali ni s jednim drugim društvom za osiguranje u vezi bilo kakvih sankcija ili bilo kakvih drugih aktivnosti koje bi bile usmjerene protiv Generali osiguranja. Također, navedene osobe sve do pred kraj 205. sjednice Upravnog odbora HUO-a nisu imali nikakvih saznanja o bilo kakvim prijedlozima odluka, a kamoli o prijedlogu odluke da bi se Generali osiguranju izrekla bilo kakva sankcija ili bilo kakva druga mjera zbog nepravilnosti u primjeni novih cjenika i/ili promidžbenih aktivnosti. Gđa [...], zatečena razvojem rasprave na predmetnoj sjednici i prijedlogom odluke o privremenom oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte Generali osiguranju, nije htjela sudjelovati u donošenju takve odluke, te se suzdržala od glasovanja. Razlog suzdržanosti bio je s jedne strane neslaganje s takvom odlukom, a s druge strane neizvjesnost glede pitanja ima li Upravni odbor HUO-a uopće ovlast donositi takvu odluku, te nemogućnost da u tim minutama konzultira stručne službe i vlastitu upravu.

Nadalje, Wiener osiguranje navodi kako, neovisno o tome što predstavница Wiener osiguranja u Upravnom odboru HUO-a nije glasala za spornu odluku koja je donesena na 205. sjednici, uprava Društva je po dobivenim informacijama o odluci analizirala istu i nedvojbeno zaključila da odluka Upravnog odbora HUO-a nije ispravna, te je stoga gđa [...] zajedno s još tri člana Upravnog odbora podnijela direktoru i predsjedniku Upravnog odbora HUO-a pisani zahtjev za hitno sazivanje izvanredne sjednice Upravnog odbora radi donošenja odluke o stavljanju izvan snage odluke o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja Generali osiguranju.

Wiener osiguranje nadalje navodi kako je upitno može li se sporna odluka Upravnog odbora HUO-a smatrati zabranjenim sporazumom u smislu članka 8. ZZTN-a. Nesporno je da se zabranjenim sporazumima iz članka 8. ZZTN-a mogu tretirati i određene odluke udruženja poduzetnika, no HUO je institucija *sui generis*, s odgovarajućim javnim ovlastima, osobito u pogledu poslova zelene karte osiguranja. Ako HUO ima ovlasti primati i isključivati članove,

odnosno UO davati i oduzimati ovlasti za izdavanje zelene karte, onda je moguće i da se donese pogrešna odluka. Pogrešna odluka, osobito ako postoji ovlast za njezino donošenje, nema niti može predstavljati odluku koja bi imala svojstvo zabranjenog sporazuma. Da bi eventualna odluka udruženja poduzetnika imala svojstvo zabranjenog sporazuma, morala bi imati za cilj ili posljedicu narušavanje tržišnog natjecanja. Nezakonita/pogrešna odluka ovlaštenog tijela mogla bi se tretirati zabranjenim sporazumom u smislu članka 8. ZZTN-a tek onda da je svjesno donesena s ciljem narušavanja tržišnog natjecanja, što je prema mišljenju Wiener osiguranja u konkretnom slučaju dvojbeno.

Zaključno, Wiener osiguranje navodi kako je suzdržavanje predstavnice tog poduzetnika od glasovanja na sjednici Upravnog odbora HUO-a od 3. listopada 2013. ne može smatrati prešutnim odobrenjem koje bi impliciralo da Wiener osiguranje odobrava i želi doprinijeti ciljevima i provedbi zabranjenog sporazuma. Za to bi bilo potrebno da postoji nedopušteni cilj ostalih sudionika, da je Wiener osiguranje znalo za nedopušteni cilj ostalih sudionika ili ga barem moglo razumno pretpostaviti, da je htjelo podržati nedopušteni cilj odnosno uživati blagodati zabranjenog sporazuma, te da je bilo spremno preuzeti rizike koji iz toga proizlaze. U konkretnom slučaju predstavnica Wiener osiguranja sudjelovala je na sjednici Upravnog odbora HUO jer je to bila njezina obveza, prije sjednice Upravnog odbora nije bila informirana o bilo kakvim prijedlozima odluka, bila je zatečena raspravom i prijedlogom odluke, nije imala vremena razmotriti prijedlog i moguće posljedice odluke i nije mogla niti razumno pretpostaviti da bi odluka Upravnog odbora HUO mogla biti tretirana kao zabranjeni sporazum u smislu članka 8. ZZTN-a. Predstavnica Wiener osiguranja u Upravnom odboru HUO distancirala se od odluke samim činom suzdržavanja od glasovanja, a Wiener osiguranje se potom - kratko nakon njezinog donošenja - prema svim članovima Upravnog odbora HUO-a otvoreno i nedvojbeno distanciralo od odluke zahtijevajući njezino stavljanje izvan snage.

5.1. Očitovanje HANFE

Agencija je dopisom od 17. veljače 2014., od HANFE kao tijela u čiji djelokrug i nadležnost spada nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje i reosiguranje, zatražila stručnu i tehničku pomoć i dostavu očitovanja i dokumentacije, između ostalog dokumentaciju koja se odnosi na izmjene uvjeta za osiguranje i cjenika premija obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti koje su društva za osiguranje dostavili HANFI nakon 1. srpnja 2013., podatke o postupcima koje je u razdoblju nakon 1. siječnja 2008., HANFA vodila protiv društava za osiguranje zbog promidžbenih aktivnosti kojima se krše propisi koji uređuju tržište osiguranja u Republici Hrvatskoj, kao i zbog nepravilnosti u obavljanju djelatnosti koje se odnose na obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti.

Agencija je 6. svibnja 2014. zaprimila očitovanje HANFE u kojem se u bitnome navodi kako je, sukladno članku 10. tada važećeg Zakona o obveznim osiguranjima u prometu („Narodne novine“ broj 151/05), HANFA dana 4. veljače 2008. zaprimila od Generali osiguranja (klasa: 453-02/08-48/05) i dana 6. veljače 2008. od poduzetnika Allianz Zagreb (klasa: 453-02/08-48/07) obavijesti o uvjetima osiguranja i cjenicima osiguranja s tehničkim podlogama koju su upotrijebili pri izračunu cjenika premija AO osiguranja u svrhu provjere jesu li sukladne sa zakonskim propisima, aktuarskim načelima i pravilima struke. U procesu provjere cjenika AO osiguranja tijekom 2008. godine za oba društva za osiguranje, HANFA je utvrdila da cjenike treba ispraviti i izraditi u skladu sa aktuarskim načelima i pravilima struke. Nastavno na navedeno kao i činjenicu da je Zakonom o obveznom zdravstvenom osiguranju od 1. siječnja 2009. godine uvedena naknada Hrvatskom zavodu za zdravstveno osiguranje u visini od 10% naplaćene funkcionalne premije AO osiguranja, Generali osiguranje i Allianz Zagreb su dostavili obavijesti HANFI o odustajanju od namjere primjene predmetnih uvjeta i cjenika koje HANFA dostavlja u prilogu 2. ovog dopisa.

U razdoblju od 1. siječnja 2008. do dostave predmetnog dopisa, HANFA je zbog promidžbenih aktivnosti kojima se krše propisi, vodila sljedeće postupke:

- postupak protiv društva Croatia osiguranje koji je okončan donošenjem rješenja od 20. listopada 2011., klasa: UP/I-382-01/11-04/5 te
- postupak protiv društva Generali osiguranje koji je okončan donošenjem rješenja od 27. rujna 2013., klasa: UP/I-041-02/13-03/16.

HANFA navodi kako su navedena društva odmah po primitku rješenja postupila po nalogu iz rješenja. HANFA napominje da je Generali osiguranje, u promidžbenoj aktivnosti koja je započela 14. rujna 2013., koristilo promidžbene informacije kojima se nejasno i nepotpuno upućivala promidžbena informacija potencijalnim ugovarateljima osiguranja odnosno osiguranicima, bez cjelovitog i jasnog opisa osiguravateljnog proizvoda, poglavito, budući da nije bilo jasno na koju referentnu cijenu se odnosio mogući postotak smanjenja cijene osiguravateljnog proizvoda te na osiguranje kojih vozila se odnosio predmetni popust (da li samo na osobna vozila, što je i bio slučaj ili pak na sva vozila obuhvaćena obveznim osiguranjem od automobilske odgovornosti). HANFA je predmetno postupanje ocijenila u suprotnosti s člankom 65.a, u vezi s odredbom članka 65.c. stavka 1. alineje 2. Zakona o osiguranju, a prema kojim odredbama promidžbene informacije moraju sadržavati jasne i potpune informacije te moraju navoditi cjelovit i jasan opis osiguravateljnog proizvoda pa je na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja stvari HANFA donijela rješenje kojim je društvu za osiguranje naložila otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti.

U povodu promidžbene aktivnosti i primjene novog cjenika premija osiguranja od automobilske odgovornosti Generali osiguranja, HANFA je u razdoblju od 17. rujna 2013. do 10. listopada 2013. zaprimila predstavke od HUO-a koje se odnose na nezakonitosti i nepravilnosti prilikom sklapanja 43 ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti Generali osiguranja. Primjerice, na polici broj 321021664037 greškom je obračunat „Popust na rizičnost A“ 12%, te dvostruko obračunat popust za način plaćanja (5%) te je ukupna premija bila manja za 15% od premije predviđene cjenikom. Navedeno je u suprotnosti s cjenicima i Uvjetima Društva. Generali osiguranje u svom očitovanju navodi da je isto rezultat programskog propusta. Naime, tijekom testiranja na testnom je sustavu uz popuste iz cjenika, korišten i niz testnih, drugačijih popusta. U produkcijskom sustavu implementirani su popusti predviđeni cjenikom, ali se, u određenim slučajevima, također prikazivao i dio popusta koji je korišten prilikom testiranja na testnom sustavu. Dakle, jedna greška na sustavu koja nije uočena prilikom testiranja produkcijskog sustava (budući da se pojavljivala sporadično) uzrokovala je niz netočno obračunatih polica. Naprijed navedeno ukazuje na operativni rizik te posljedično i na rizik nedostatne premije, te upućuje da prije primjene cjenika Generali osiguranje nije u cijelosti uskladilo svoj IT sustav niti ga je dovoljno testiralo. U povodu zaprimljenih predstavlki zatražena su očitovanja Generali osiguranja te je pregledom polica osiguranja i druge dokumentacije utvrđeno da su osiguranicima zaračunati popusti koji nisu u skladu sa cjenikom Generali osiguranja te je uslijed toga naplaćena manja premija nego što je predviđeno cjenikom tog društva. Kako je navedeno u očitovanju Generali osiguranja, za razliku u pogrešno zaračunatoj premiji Generali osiguranje je naknadno teretilo zastupnike koji su sklopili ugovore u ime i za račun društva. Iz očitovanja Generali osiguranja proizlazi da su prilikom primjene novog cjenika bile potrebne određene prilagodbe informatičkog sustava te da je razvojni ciklus promjena u informatičkim sustavima koje su uključivale implementaciju novog cjenika obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti završen krajem kolovoza. Kako je navedeno u očitovanju, neovisno o testiranjima koja su prethodila stavljanju promjena u produkciju, od prvog dana primjene nove tarife uvedene su dodatne detaljne kontrole pravilnog funkcioniranja a uočeni propusti u sustavu su odmah ispravljeni.

HANFA navodi kako je u razdoblju od 1. siječnja 2008. do danas pokrenula 31 postupak neposrednih nadzora kojima je, između ostaloga, obuhvatila i dio poslovanja društava koji se odnosi na obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti. HANFA je tijekom 2008. i 2009. provodila tematske nadzore (primjena Uvjeta za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti i Premijskog sustava) te je za utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti podnosila optužne prijedloge. Od 2010. do danas neposredni nadzori su, osim dijela poslovanja vezanog za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti, obuhvaćali i ostale dijelove poslovanja društava pa je za utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti HANFA donosila i rješenja kojima je nalagala otklanjanje istih.

Nadalje, HANFA navodi kako je nakon saznanja za promidžbenu aktivnost Generali osiguranja dana 16. rujna 2013. zatražila dostavu uvjeta i cjenika premija osiguranja od automobilske odgovornosti te mišljenje ovlaštenog aktuara o predmetnom cjeniku zajedno s tehničkim osnovicama i korištenim podlogama za predmetni cjenik kojeg je Generali osiguranje počelo primjenjivati od 14. rujna 2013. godine.

HANFA nadalje navodi kako je potrebno istaknuti različitu regulaciju članka 10. ZOOP-a prije i nakon 1. srpnja 2013. godine. Naime, prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim osiguranjima u prometu („Narodne novine“ broj 54/13), prema članku 10. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu („Narodne novine“ broj 151/05, 87/08 i 82/09) društvo za osiguranje bilo je dužno obavijestiti HANFU o uvjetima osiguranja i tehničkoj podlozi koju upotrebljava pri izračunu cjenika premija osiguranja najkasnije 60 dana prije njihove primjene, i to isključivo u svrhu provjere jesu li sukladne sa zakonskim propisima, aktuarskim načelima i pravilima struke. Dakle, sukladno regulaciji prije 1. srpnja 2013., HANFA je prije same primjene cjenika mogla reagirati i donijeti mjeru u slučaju da cjenik nije u skladu sa zakonskim propisima, aktuarskim načelima i pravilima struke. Prema trenutno važećoj regulaciji koja je stupila na snagu 1. srpnja 2013., sukladno članku 10. ZOOP-a društvo za osiguranje dužno je obavijestiti nadzorno tijelo samo o uvjetima osiguranja koje koristi najkasnije 60 dana prije njihove primjene i to u svrhu provjere jesu li sukladni s propisima, osiguravateljnim načelima i pravilima struke. Dakle, od 1. srpnja 2013. društvo za osiguranje, prije primjene cjenika, nije više dužno dostaviti HANFI tehničku podlogu koju upotrebljava pri izračunu cjenika premija osiguranja. Kao posljedica toga, HANFA više ne može reagirati i donijeti mjeru prije primjene cjenika, nego naknadno, odnosno nakon početka primjene cjenika sukladno članku 10. ZOOP-a može pozvati društvo za osiguranje da dostavi cjenik premija, tehničkih podloga i ostalih elemenata korištenih za izračun premija osiguranja, a u svrhu provjere jesu li usklađeni s propisima Republike Hrvatske. Sukladno članku 10. ZOOP-a društvo za osiguranje dužno je oblikovati premije osiguranja na temelju aktuarskih metoda i načela tako da omogućuju trajno ispunjavanje svih obveza društva za osiguranje iz ugovora o osiguranju uključivo i formiranje dostatnih tehničkih pričuva za navedeno osiguranje.

Nadalje, HANFA nadalje navodi kako je Hrvatsko aktuarsko društvo, na zahtjev HUO-a, u 2007. godini izradilo analizu tržišta obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti u Republici Hrvatskoj u kojoj je utvrđena nedostatnost premije u 2006. godini te su naznačene moguće posljedice smanjenja premije obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti na stabilnost tržišta osiguranja. Primjenom iste analize HANFA je utvrdila nedostatnost premije i u 2007. godini (nedostatnost premije iznosila je 5%). HANFA je u 2008. na sastanku održanom s predstavnicima svih društva za osiguranje koja imaju dozvolu za obavljanje poslova obveznih osiguranja u prometu uputila osiguravatelje na nužnost stvaranja uvjeta za poslovanje u liberaliziranom okruženju. Također, HANFA je pri tome podsjetila društva i na nužnost poboljšanja i proširenja baze Informacijskog centra unutar Hrvatskog ureda za osiguranje, kako bi ista omogućila formiranje cjenika sukladno zakonskim propisima, aktuarskim načelima i pravilima struke i na obvezu društava da uredi i poboljšaju svoje baze

podataka kako bi iste bile kvalitetna podloga, što bi omogućilo izradu novih cjenika obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti. Pri tome je između ostalog istaknuto da su kvalitetni i statistički stabilni podaci potrebni za najmanje tri godine. Zaključke istog sastanka citirala je i Agencija u svom zaključku od 2. prosinca 2008. godine, klasa: UP/I 030-02/2008-01/50, urbroj: 580-02-08-76-5.

HANFA nadalje navodi kako, prema odredbi članka 272. Zakona o osiguranju, HUO između ostalog, obavlja poslove nacionalnog ureda zelene karte osiguranja i druge poslove utvrđene međunarodnim sporazumima o osiguranju vlasnika vozila od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama. Odredbom članka 15. Statua HUO-a određeno je da Upravni odbor Ureda daje ovlasti svom članu za izdavanje zelene karte osiguranja i pokreće postupak za oduzimanje te ovlasti. Prema odredbi članka 3. točke 26. ZOOP-a zelena karta osiguranja je međunarodna karta osiguranja od automobilske odgovornosti koju izdaje nacionalni ured za osiguranje kao dokaz o postojanju valjanog osiguranja od automobilske odgovornosti na području država članica Sustava zelene karte osiguranja. Sukladno odredbama članka 9. stavaka 2. i 3. ZOOP-a ugovor o osiguranju za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti mora pokrivati štete nastale na području Republike Hrvatske i teritoriju država članica Sustava zelene karte osiguranja, a osigurateljno pokriva za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti odnosi se na područje Republike Hrvatske i područje država članica Sustava zelene karte osiguranja, ako nije drugačije ugovoreno.

HANFA ističe da je potrebno razlikovati:

- davanje i oduzimanje ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja i
- davanje i oduzimanje dozvole za obavljanje djelatnosti osiguranja od automobilske odgovornosti.

Ovlast HUO-a na davanje i oduzimanje ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja, ne uključuje davanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja od automobilske odgovornosti. Naime, za davanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova osiguranja od automobilske odgovornosti nadležna je isključivo HANFA na temelju članka 16. stavka 1. i članka 163. u svezi članka 12. stavka 1. Zakona o osiguranju. Slijedom navedenog, HANFA naglašava da odlukom HUO-a o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja, Generali osiguranju nije oduzeta dozvola za obavljanje poslova osiguranja od automobilske odgovornosti.

U skladu s navedenim, ugovori o osiguranju od automobilske odgovornosti koje je Generali osiguranje sklopilo za vrijeme zabrane izdavanja zelene karte osiguranja pružaju osigurateljno pokriva na području Republike Hrvatske i području država članica Sustava zelene karte osiguranja, ako nije drugačije ugovoreno, sukladno članku 9. Stavcima 2. i 3. ZOOP-a. Dakle, unatoč donesenoj odluci HUO-a o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja, Generali osiguranje je moglo zaključivati ugovore o osiguranju od automobilske odgovornosti što je i činilo. Zelena karta osiguranja za svaki sklopljeni ugovor - policu osiguranja od automobilske odgovornosti može biti izdana naknadno za cijelo vrijeme trajanja ugovora s obzirom da je zelena karta osiguranja, zapravo, potvrda odnosno dokaz o postojanju ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti. S obzirom na to da je ukinuta kontrola zelene karte osiguranja u velikom broju zemalja, osiguranici Generali osiguranja mogli su putovati svojim vozilom u navedene zemlje bez izdane zelene karte, odnosno na temelju registracijske pločice vozila koja je priznata kao dokaz o postojanju valjanog osigurateljnog pokrivača za većinu posjećenih država. Slijedom navedenog, za vrijeme trajanja odluke o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja, osiguranici Generali osiguranja nisu mogli putovati svojim vozilom u manji broj zemalja koje nisu ukinule kontrolu zelene karte osiguranja (npr. Bosna i Hercegovina, Crna Gora), navodi HANFA.

6. Sustav zelene karte osiguranja

Prema definiciji iz članka 3. stavka 1. točke 26. ZOOP-a, zelena karta osiguranja je međunarodna karta osiguranja od automobilske odgovornosti koju izdaje nacionalni ured za osiguranje kao dokaz o postojanju valjanog osiguranja od automobilske odgovornosti na području država članica Sustava zelene karte osiguranja. Sustav zelene karte osiguranja čine 46 nacionalnih Ureda članova Savjeta ureda (Council of Bureaux) sa sjedištem u Bruxellesu, a čija je svrha olakšavanje međunarodnog prometa motornih vozila omogućavanjem osiguranja od odgovornosti za štete nanesene trećim osobama njihovom uporabom prema uvjetima koji su propisani u posjećenoj zemlji, te jamstvo oštećenim osobama da će im u slučaju nezgode šteta biti nadoknađena u skladu s nacionalnim pravom te zemlje.

Naime, u slučaju nastanka štete na području države članice Sustava zelene karte osiguranja, društva za osiguranje sama obrađuju odštetne zahtjeve i isplaćuju štetu, dok nacionalni ured zelene karte osiguranja jamči u slučaju da pojedino društvo za osiguranje ne isplati štetu, odnosno u tom slučaju nacionalni ured zelene karte osiguranja isplaćuje štetu iz sredstava Garancijskog fonda. Dakle, zelena karta osiguranja je međunarodna karta osiguranja koja je službeno priznata od strane vlasti država članica Sustava zelene karte kao dokaz o postojanju valjanog osiguranja od automobilske odgovornosti na području država članica Sustava zelene karte osiguranja.

Sukladno odredbama članka 272. stavka 1. alineje 1. Zakona o osiguranju, poslove nacionalnog ureda zelene karte osiguranja u Republici Hrvatskoj obavlja HUU. U članku 4. Statuta HUU-a navodi se kako HUU u tu svrhu obavlja sljedeće poslove:

- poslove utvrđene međunarodnim sporazumima o osiguranju vlasnika odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti u prometu,
- koordinira rad društava za osiguranje u tim poslovima,
- predstavlja hrvatska društva za osiguranje u međunarodnim institucijama Sustava zelene karte osiguranja,
- u skladu sa ZOOP-om jamči za naknadu šteta koje na području Republike Hrvatske počine vozači vozila inozemne registracije,
- jamči za naknadu šteta koje vozila hrvatske registracije s valjanom međunarodnom ispravom o osiguranju od automobilske odgovornosti počine u inozemstvu.

Člankom 15. stavkom 10. alinejom 5. Statuta HUU-a, propisano je kako Upravni odbor HUU-a daje ovlasti svom članu za izdavanje zelene karte osiguranja i pokreće postupak za oduzimanje te ovlasti.

Članovi HUU-a izdaju međunarodnu kartu osiguranja motornih vozila – zelenu kartu, koja je službeno priznata od strane vlasti država članica „Sustava zelene karte osiguranja“ kao dokaz o obveznom osiguranju od građanske odgovornosti za štete nastale uporabom motornog vozila naznačenog u tom dokumentu.

33 zemlje članice Sustava zelene karte osiguranja (28 zemalja članica EU, te Andora, Island, Norveška, Srbija i Švicarska) ukinule su kontrolu zelene karte na svojim granicama temeljem Multilateralnog sporazuma sklopljenog između njihovih nacionalnih ureda, a kojim se registracijska pločica vozila priznaje kao dokaz o postojanju valjanog osiguravateljnog pokrića za posjećenu državu. Prilikom putovanja u ostalih 13 država članica „Sustava zelene karte osiguranja“ (Albanija, Bosna i Hercegovina, Bjelorusija, Crna Gora, Izrael, Iran, Maroko, Moldavija, Makedonija, Rusija, Tunis, Turska i Ukrajina), osiguranik je obavezan

sklopiti granično osiguranje koje će važiti na teritoriju te države ako ne posjeduje zelenu kartu.

7. Odluka Vijeća za zaštitu tržišnog natjecanja

Na temelju činjenica koje je Agencija utvrdila savjesnom i detaljnom ocjenom svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, te na temelju rezultata cjelokupnog postupka, Vijeće za zaštitu tržišnog natjecanja (dalje: Vijeće), na temelju članka 30. stavka 2., članka 31. i članka 58. stavka 1. točke 13. ZZTN-a, na 27. sjednici, održanoj 17. srpnja 2015. godine, razmatralo je navedeni predmet te je donijelo odluku kako nije utvrđeno narušavanje tržišnog natjecanja na tržištu AO osiguranja jer ne postoje dostatni dokazi da su HUO, Euroherc osiguranje, Croatia osiguranje, Croatia Lloyd, HOK-osiguranje, Izvor osiguranje, Jadransko osiguranje, Sunce osiguranje, Triglav osiguranje, Uniqa osiguranje, Velebit osiguranje i Wiener osiguranje odlukom o oduzimanju ovlasti Generali osiguranju za izdavanje zelene karte osiguranja, sklopili zabranjeni sporazum u smislu članka 8. ZZTN-a.

Vijeće svoju odluku obrazlaže kako slijedi:

Vijeće smatra kako temeljem činjenica utvrđenih u predmetnom postupku, nije dokazano kako odluka o oduzimanju ovlasti Generali osiguranju za izdavanje zelene karte osiguranja, predstavlja zabranjeni sporazum gore navedenih poduzetnika, koji za cilj ili posljedicu ima sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišnog natjecanja, u smislu članka 8. ZZTN-a.

HUO, kao neprofitna pravna osoba koja u pravnom prometu s trećim osobama predstavlja udruženje društava za osiguranje sa sjedištem u Republici Hrvatskoj i obavlja poslove od općeg i zajedničkog interesa za poslove osiguranja, a temeljem odredbe članka 272. stavka 1. alineje 1. Zakona o osiguranju obavlja poslove nacionalnog ureda zelene karte osiguranja. Riječ je o tijelu u kojem je članstvo obvezno društvima za osiguranje u smislu članka 43. stavka 5. ZOOP-a. Poslovi nacionalnog ureda zelene karte, između ostalog, uključuju davanje i oduzimanje ovlasti svom članu za izdavanje zelene karte osiguranja.

Vijeće je utvrdilo kako HUO u trenutku donošenja sporne odluke o oduzimanju ovlasti Generali osiguranju za izdavanje zelene karte osiguranja, nije propisao postupak davanja ovlasti članu za izdavanje zelene karte osiguranja, kao ni postupak oduzimanja te ovlasti, a niti je HUO bilo kakvim aktom propisao razloge zbog kojih može članu oduzeti ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja. Navedeno proizlazi i iz očitovanja HANFE od 6. svibnja 2014., u kojem se navodi kako je HANFA naložila HUO-u da internim aktom propiše način obavljanja poslova nacionalnog ureda zelene karte osiguranja u dijelu koji se odnosi na postupak davanja ovlasti članu za izdavanje zelene karte osiguranja, te postupak oduzimanja te ovlasti.

Sukladno odredbama Zakona o osiguranju i ZOOP-a, nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje obavlja HANFA. Nesporno je da je HANFA rješenjem utvrdila kako su promidžbene aktivnosti Generali osiguranja započete 14. rujna 2013. u suprotnosti s odredbama Zakona o osiguranju, te da je HANFA Generali osiguranju naložila otklanjanje nezakonitosti i nepravilnosti, a HUO-u propisivanje postupka davanja i oduzimanja ovlasti članovima za izdavanje zelene karte osiguranja.

S obzirom da iz očitovanja stranaka tijekom postupka proizlazi kako je Generali osiguranje sankcioniran zbog svojih promidžbenih aktivnosti, Vijeće navodi kako nije zadaća konkurenata da nadziru poslovanje svog tržišnog takmaca, niti to u konkretnom slučaju pripada u nadležnosti HUO-a. Ukoliko su stranke smatrale da je Generali osiguranje svojim

postupanjem povrijedio odredbe Zakona o osiguranju, ZOOP-a i podzakonskih akata donesenih na temelju tih zakona, ono što su u tom slučaju trebale napraviti je prijaviti možebitne povrede HANFI kao nadzornom tijelu. Iako je Statutom HUU-a propisana ovlast Upravnog odbora HUU-a da može svom članu oduzeti ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja, Vijeće smatra kako se takve ovlasti ne bi trebale koristiti u svrhu sankcioniranja postupanja koje nije u izravnoj vezi sa samim institutom zelene karte osiguranja. Stoga bi se HUU, i to u prvom redu Upravni odbor HUU-a, kao tijelo koje se sastoji od svih poduzetnika koji obavljaju djelatnost AO osiguranja, trebao suzdržati od sankcioniranja članova, a u svrhu otklanjanja bilo kakvih dvojbi u svezi motiva i opravdanosti takvih odluka, posebice imajući u vidu da je riječ o reguliranom tržištu na kojem postoji tijelo ovlašteno za nadzor.

Činjenica da odluka HUU-a o oduzimanju ovlasti Generali osiguranju za izdavanje zelene karte osiguranja možda nije bila u potpunosti skladu s odredbama Zakona o osiguranju, ne znači da ista predstavlja i zabranjeni sporazum u smislu članka 8. ZZTN-a. Naime, da bi takva odluka mogla predstavljati zabranjeni sporazum, nužno je da ima za cilj ili posljedicu narušavanje tržišnog natjecanja. Vijeće u konkretnom slučaju nije utvrdilo postojanje dokaza koji bi ukazivali da su stranke tu odluku donijele s ciljem narušavanja tržišnog natjecanja, s obzirom da proizlazi kako je odluka o oduzimanju ovlasti Generali osiguranju za izdavanje zelene karte osiguranja, potaknuta promidžbenim aktivnostima tog poduzetnika.

Također, Vijeće nije utvrdilo niti da je ta odluka proizvela štetne posljedice na tržištu AO osiguranja. Naime, Vijeće je prilikom donošenja predmetne odluke u obzir uzelo činjenicu da je Generali osiguranju, ovlast za izdavanje zelene karte osiguranja bila oduzeta na vrlo kratko vremensko razdoblje, od 3. do 25. listopada 2013., dakle na samo 22 dana. Zakonska ovlast HUU-a na davanje i oduzimanje ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja, ne uključuje davanje i oduzimanje dozvole za obavljanje poslova AO osiguranja.

Nadalje, unatoč donesenoj odluci HUU-a o oduzimanju ovlasti za izdavanje zelene karte osiguranja, Generali osiguranje je tijekom navedenog razdoblja mogao zaključivati ugovore o osiguranju od automobilske odgovornosti što je on i činio. Zelena karta osiguranja za svaki sklopljeni ugovor - policu osiguranja od automobilske odgovornosti može biti izdana naknadno za cijelo vrijeme trajanja ugovora s obzirom da je zelena karta osiguranja, zapravo, potvrda odnosno dokaz o postojanju ugovora o osiguranju od automobilske odgovornosti. S obzirom na to da je ukinuta kontrola zelene karte osiguranja u 33 od 46 država članica Sustava zelene karte osiguranja, osiguranici Generali osiguranja mogli su putovati svojim vozilom u navedene zemlje bez izdane zelene karte, odnosno na temelju registracijske pločice vozila koja je priznata kao dokaz o postojanju valjanog osigurateljnog pokrivača za te države.

Vijeće je u obzir uzelo i činjenicu da je u 2014. došlo do snažne liberalizacije i jačanja tržišnog natjecanja na tržištu AO osiguranja, koja se u prvom redu ogleda u značajnom padu ukupno zaračunate bruto premije AO osiguranja (20,1% manja u odnosu na ukupno zaračunatu bruto premiju u 2013. godini) i prosječno zaračunate bruto premije (21,34% manja u odnosu na 2013. godinu) u 2014. godini. Dakle, može se zaključiti kako je značajno povećana razina kompetitivnosti tržišta AO osiguranja, uz izražene pozitivne učinke na krajnje potrošače i gospodarstvo u cjelini, s obzirom da je u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu došlo do značajnog pada zaračunate bruto premije AO osiguranja od čak 590 milijuna kuna, uz rast broja polica osiguranja od 1,6 posto te zadržavanje postojećih i ulazak novih konkurenata na to tržište.

Dakle, ne samo da u postupku nije utvrđeno da bi odluka o oduzimanju ovlasti Generali osiguranju za izdavanje zelene karte osiguranja predstavljala zabranjeni sporazum, nego ista nije dovela, niti mogla dovesti do narušavanja tržišnog natjecanja na mjerodavnom tržištu.

Imajući u vidu sve navedeno, iako su podaci prikupljeni u prethodnom istraživanju tržišta predstavljali dostatne indicije za pokretanje predmetnog postupka, podaci i činjenice utvrđeni nakon pokretanja postupka ne predstavljaju dokaze dovoljne za utvrđenje postojanja zabranjenog sporazuma. Stoga Vijeće smatra kako se temeljem utvrđenih činjenica ne može nedvojbeno zaključiti o postojanju zabranjenog sporazuma.

Slijedom navedenog, Agencija je, temeljem odluke Vijeća, odlučila kao u izreci ovog rješenja.

Uputa o pravnom lijeku

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali se u roku od trideset (30) dana od dana dostave ovoga rješenja može tužbom pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske.

Predsjednik Vijeća za
zaštitu tržišnog natjecanja

Mladen Cerovac, mag. iur.